

MÜSTƏQİLLİYİMİZ ƏBƏDİDİR, DAIMİDİR, DÖNMƏZDİR!

HƏRBİ AND

Nº 10 (1019) 15 mart 2024-cü il

Həftəlik ictimai-siyasi qəzet

(Qəzet 15 noyabr 2002-ci ildən nəşr olunur)

Qiyməti: 50 qəpik

XTQ-nin hissə və bölmələri ilə keçirilən taktiki-xüsusi təlimlər davam edir

Səh. 2

Növbəti "Komando başlanğıc kursu"nın buraxılış mərasimi keçirilir

Səh. 2

Xatırılarda yaşayacaq qəhrəman-Elcan

Səh. 5

"Neqativ hallara yol veren məktəbililər qanuni şəkildə cəzalarını çəkməlidirlər"

Səh. 7

DAXİLİ QOSUNLARIN KEÇDİYİ YOL VƏTƏNPƏRVƏRLİK VƏ FƏDAKARLIQ NÜMƏNƏSİDİR

Səh. 9

Prezident İlham Əliyev və Prezident Kasım-Jomart Tokayev mətbuataya bəyanatlarla çıxış ediblər

Səh. 3

Milli Müdafiə Universitetində respublika elmi-praktik konfransı keçirilib

Milli Müdafiə Universitetinde "Müasir radiotekniki silahlar" mövzusunda respublika elmi-praktik konfransı keçirilib.

Konfransda Müdafiə Nazirliyinin və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının nümayəndəleri, Milli Müdafiə Universitetinin zabit, professor-müəllim heyeti, eləcə də digər qonaqlar iştirak ediblər.

Əvvəlcə xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın suverenliyi, müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü uğrunda şəhidlik zirvəsinə yüksələn Vətən övladlarının xatırəsi bir dəqiqəlik süxutla yad olunub. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Səh. 2

Milli Müdafiə Universitetində respublika elmi-praktik konfransı keçirilib

Milli Müdafiə Universitetində "Müsəir radiotexniki silahlar" mövzusunda respublika elmi-praktik konfransı keçirilib.

Konfransda Müdafiə Nazirliyinin ve Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının nümayəndələri, Milli Müdafiə Universitetinin zabit, professor-müləm heyeti, eləcə də digər

qonaqlar iştirak ediblər.

Əvvəlcə xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın suverenliyi, müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü uğrunda şəhidlik zirvesine yüksəلن Vətən övladlarının xatıresi bir dəqiqəlik sükütlə yad olunub. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Milli Müdafiə Universitetinin rektorunun elm üz-

rə müavini - Hərbi Elmi Tədqiqat İnstitutunun rektoru general-major Arif Həsənov iştirakçıları salamlayaraq respublika elmi-praktik konfransın işində uğurlar arzulayıb.

General-major A.Həsənov qeyd edib ki, radiodəlgələr üzərində idarəolunan hərbi texnika döyüş meydandasında yalnız effektivliyi ilə fərqlənmir, həm də dünən hərb sənətinə uyğunluk getirir. İstər Vətən müharibəsi və ondan sonrakı digər uğurları əməliyyatlar, istərsə də dünyada baş verən hərbi qarşıdurmaların təhlili onu göstərir ki, radiotexnika üzərində idarəolunan hərbi texnologiya müharibənin aparılması nəticəsindən əsas silahlarından bərədir.

Konfransda vurğulanıb qonaqlar iştirak ediblər. Əvvəlcə xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın suverenliyi, müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü uğrunda şəhidlik zirvesine yüksəlen Vətən övladlarının xatıresi bir dəqiqəlik sükütlə yad olunub. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Milli Müdafiə Universitetinin rektorunun elm üz-

ki, bə istiqamətdə aparılan birge araşdırmaclar hərbi potensialımızın da-ha da güclənməsinə, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev tərəfindən ölkəmizin etibarlı müdafiəsinin təşkili ilə bağlı müəyyənləşdirdiyi vezifələrin, eləcə də müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov tərəfindən qarşıya qoyulan təqsiriqlərin əhatəli şəkildə icra olunmasına lazımi zəmin yaradır.

Plenar iclasda müsəir radiotexniki silahlar dair videomaterial nümayiş olunduqdan sonra konfrans üç bölmə üzrə işini davam etdirib, elmi məruzələr dinlənilib və müzakirələr aparılıb.

ƏÜO-da komandir hazırlığı sisteminde toplantı keçirilib

Əlahiddə Ümumqoşun Orduda (ƏÜO) tabor, divizion komandirləri və müavinləri ilə komandir hazırlığı sisteminde toplantı keçirilib.

Zabitlərin nəzəri biliklərinin və praktiki vərdişlərinin təkmiləşdirilməsi, onların bölmələrin idarə olunmasında bacarıqlarının möhkəmləndirilməsi məqsədi ilə keçirilib.

Yekunda toplantı-

XTO-nin hissə və bölmələri ilə keçirilən taktiki-xüsusi təlimlər davam edir

Cari ilin hazırlıq planına əsasən, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin (XTO) hissə və bölmələri ilə "Dərin qar və şiddetli soyuqların döyüş əməliyyatlarının aparılması" mövzusunda keçirilən taktiki-xüsusi təlimdə müxtəlif fealiyyətlər icra edilib.

Təlimin planına uyğun olaraq, xüsusi təyinatlılar xəritə üzərində təpşirilərə dəqiqlişdirərək əməliyyat rayonunun dərinliyinə sızıb, şərti düşmənin diversiya qrupunun zərər-

sizləşdirilmesi üzrə təqsiriqləri yerinə yetiriblər.

Həmçinin yüksək dağlıq və çətin keçilən erazi-lərde, eləcə də sərt enişlərde, sildirmə yamaclarada dağçılıq ləvazimatlarından istifadə etməklə hərəkət qaydaları məşq etdirilib.

Taktiki təlimdə snayperlər fərdi və cütlik şək-

ediblər.

Bölmələrin idarə edilməsi üzrə komandir həyətinin bilik və bacarıqlarının artırılması, döyüş əməliyyatları və xilasetmə tədbirlərinin aparıl-

ması, eləcə də hərbi qulluqçuların praktiki vərdişlərinin təkmilləşdirilməsi məqsədileti keçirilən təlimdə xüsusi təyinatlıların fealiyyəti yüksək qiymətləndirilib.

nin təhlili aparılaq zabitlər tabelikdə olan həyətin döyüş hazırlığının və peşəkarlıq səviyyəsinin daha da artırılması, keçirilən təlimlərin real döyüş şəraitinə uyğunlaşdırılması və texnoloji innovasiyalardan istifadə edilməsi barədə təqsiriqlər verilib.

Məşğələlərdə zabitlərlə müsəir ümumqoşun döyüşündə yaranmış yeni tələbərin vacibliyi, idarəetməde

Növbəti "Komando başlanğıc kursu"nın buraxılış mərasimi keçirilib

2024-cü il üçün hazırlıq planına uyğun olaraq, "Komando başlanğıc kursu"nın növbəti buraxılış mərasimi olub.

Əvvəlcə xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər

Əliyevin və ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanların xatıresi bir dəqiqəlik sükütlə yad edilib. Hərbi orkestrin müşayiəti ilə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni ifa olunub.

Kurs iştirakçılarına Mədəniyyət Nazirliyi rəhbərliyinin təbrikleri cətdirilib, gələcək xidməti fealiyyətlərində uğurlar arzulananıb.

Mərasimdə Azərbaycan Ordusunda bütün sahələrdə olduğu kimi, hər-

bi təhsil sahəsində də həyata keçirilən istahətlər çərçivəsində peşəkar zabit kadrlarının hazırlanmasında Türkiye modelindən istifadə olunması və bu prosesin həyata keçirilməsində "Komando hazırlığı kursu"nın əhəmiyyəti xüsusi vurğulanıb.

Hərbi qulluqçulara sertifikatlar təqdim olunduqdan sonra şəxsi həyət təntənəli mərasimlə tribuna önrəndən keçib.

Təsisçi və Baş redaktor

Emin HƏSƏNLİ

Redaktor

Aytən NAZİMQIZI

Ünvan: AZ1007, Bakı şəhəri, Natiq Şahbazov küçəsi 40

Telefonlar: 449-94-05, 449-94-06

Faks: 449-94-05

e-mail: herbi_and@mail.ru

Qəzet "Hərbi And" qəzeti bilgisayar mərkəzində yığılib, sahifələrin və Məmmədov Vüqar Tofiq oğlunun metbəsində çap olunur

Tiraj: 2070

Küçələrə şəhidlərimizin adının verilməsi artıq bir növ dövlətçilik etikasına çevrilib

Aydın Xan Əbilov: "İhanıram ki, bu ehtiram daha da artacaq və nəinki külçələrə, həm də yeni salınan qəsəbələrə, kəndlərə də şəhid adlarının verilməsinin görəcəyi"

2020-2023-cü illər ərzində Bakı şəhərində ümumilikdə 200 küçəyə şəhid adı verilib. Bu, Nazirlər Kabinetinin 2023-cü ildə fəaliyyəti haqqında Həsabatında öz eksesini tapıb. Məlumatə əsasən, bu, Bakı Şəhər icra Hakimiyyətinin başçısı Elidar Əzizovun müvafiq sərençamları ilə həvətə kecirilib.

Yeni Yazarlar ve Sənətçilər İctimai Birliyinin sədri, kitabxana.net - Mir Cəlal Paşayev adına Milli Virtual Kitabxananın təsisçisi, Prezident təqəddüsü, yazıçı-kulturoloq Aydin Xan Əbilov Herbiand.az-a bildirib ki, Azərbaycanda Vətən uğrunda, dövlətin müstəqilliyi, torpaqlarımızın bütönlüyü uğrunda canından və qanından keçmiş, şəhidlik zirvəsinə qalxmış hər bir övladın ezziz xatiresi yüksək tutulur:

"İşter cəmiyyətdə, işter xalq arasında ve dövlət qurumlarında, ən önəmlisi isə ölkə başçısı Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva tərəfindən, ondan əvvəl isə ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən hər zaman bu hassas məsələyə diqqətlə yanasıldığını görürük.

"International Republican Institute" şirketi Ermənistanda sorğu keçirib. Sorğuda iştirak edənlərə "Ermenistan üçün ən böyük siyasi təhlükə aşağıdakı ölkələrdən hansıdır?" suali verilib və bu nəticələr əldə edilib: Azerbaycan-86%, Türkiye-82%, Rusiya-40%, Ukrayna-5%, ABS-5%, Gürçüstən-4%, Atom Elektrik Stansiyası-2%, İran-2%, Çin-2%, Fransa-1%. Respondentlərin 2%-i cavab verməkdə cətinlik çəkib.

Neyə görə erməni əhalisi Azərbaycanla ən azından normal qoşun kimi yaşamaq arzusunda deyillər? Qonşuluqlarında olan iki türk ölkəsinə qarşı belə münasibət erməni əhalisine nifretdən və qəzəbdən başqa nə qazandır?

... Politoloq Səyyad Məmmədov Herbiand.az-a bildirib ki, öz xis-lətlərini ve nüfərlərini həmişə Azərbaycana qarşı göstərmiş Ermenistanın ehalisinin bizi təhlükə kimi görmələri normal haldır:

"Çünkü bu tarixi faktdır ki, onlar neinki bizimle, hətta heç bir qonşu dövlətlə normal münasibət qura bilmeyiblər ve daima öz qonşularına xəyanət ediblər. Bir az tarixe nézer salsaq tərkiblərində yaşadıqları Osmanlı dövlətinin zəifləməsindən istifadə edərək xəyanət etmişdilər. Rusi- fikirlərinizdən, sərhədləri açad ve normal qonşu kimi yaşayacaq bu hər iki ölkənin iqtisadiyyatın xüsusunə də Ermənistana müsbət təsir göstərəcək. Amma onları Azərbaycanı özlərinə təhlükə kimi görmələri artıq mənfur siyasetlərinin bədnam fikirlərinin cavabıdır".

İkinci Qarabağ müharibesi zamanı ölkə başçısı və onun xanımı tez-tez şəhid valideyinləri, qazilərimiz, veteranlar, Qarabağdan olan məcburi köçküň və qaçqınlarımız, Qərbi Azərbaycandandır. Qarabağda olan qaçqınlar, yaralı hərbçilərimiz və dövüşçülərdir. Görüşür, həzər zaman onları yanında oldularını bir mesaj olaraq cəmiyyətə ötürürdülər. Bu, bir növ ictimai siyasi kampanyaya çevirdi. Ölkə rəhbərinin verdiyi önəm xalq tərefindən yüksək seviyədə dəstəkləndi. Məhz bunaya görə, 2020-ci ilde baş veren 44 günlük müharibədə işğal olunmuş rayonlarımız və Qarabağın böyük hissəsi azad olundu. Eyni zamanda, 2023-cü ildə sentyabr ayında həyata keçirilən və bin sutka davam edən antiterroreməliyati nəticəsində Azərbaycan torpaqlarının serhadları da xilində bütövlüyü tam təmin edildi. Buna uyğun olaraq, ister Nazirlər Kabinetinin, ister Bakı Şəhər icra Hakimiyyətinin başçısı Eldar Əzimovun, isterse də ölkənin hər yerində dövlət strukturları tərefindən torpaqlarımızın müstəqiliyimiz uğrunda canımızdan keçmiş, şəhidlik zirvəsinə

yüksəlmiş şəxslərin əziz xatirəsinə bu və digər dərəcədə xüsusi vurğulamaq üçün xatirə bulaqları, məktəblərdə guşələrin yaradılması, müxtəlif yerlərə onların adlarının verilməsi və xüsusun də bizim hər gün istifadə etdiyimiz küçələrə şəhidlərimizin adının verilməsi artıq bir növ dövlətçilik etikasına çevrilib".

Aydın Xan Əbilovun sözlerinə görə, şəhid övladlarımız sözsüz ki, müasir tariximizin qəhrəmanlarıdır:

"Onlar Ali Baş Komandanın bir emri ile döyüşə atıldılar, Vətən torpaqlarını azad etdilər, məcburi köçkünlərin geri qaytarılması üçün şərait yaratıdlar, torpaqlarımızı bütövləşdirildilər. Biz həmin şəhidlərin şücaeti, qəhrəmanlığı, ığidiliyi qarşısında baş eyrilik və əziz xatirəsini həmişə yad edirik. Eyni zamanda, onların adlarını Küçələrə, məktəblərə, sinif otaqlarına, xatirə guşələrinə və bulaqlara verməkle ruhları qarşısında ehtiramımızı nümayiş etdiririk. Bu, Azərbaycan dövlətinin siyasetidir. Həm də hərbi vətənpərvərlik və qəhrəmanlıq ruhunda gənclərin tərbiyeləndirilməsində, böyük məsələdə xüsusi ictimai-psixoloji təsiri olan etik texnologiyadır. Bəli, Azərbaycan öz şəhid övladlarını hər zaman yüksəkda tutub. Dövlət bütün şəhid

ailelerine, qazılere, ellilere ev, maşın verib ve onların reabilitasiyası ile bağlı müxtəlif layihelərə heyata keçirir. Bilirsiniz ki, işsizlikle bağlı şəhid ailələrinə xüsusi imkanlar yaradılır ve onların böyük ekseriyetinin kredit borcları bağlandı. Eyni zamanda, humanitar bir addım da hayatı keçirildi. Şəhid ailələrinin üzvləri xırda cinayət əməllərinə görə əvvəf edilərlər həbsxanadan buraxıldılar. Ən üzde gərsənən təref isə el-bəttə ki, küçələrə, bəzi məktəblərə şəhidlərimizin adlarının verilməsidir. Bunu ictimaiyyət çox yüksək dəyərləndirir və qiymətləndirir. Gənclərimiz və xalqımızda bunu görür. Məhz belə ehtiram, saygı və məhəbbət vətəndaşlarımız üçün bir örnəkdir. Yeni nəsil məhz bu dəyərə görə dövlətimizin her zaman qulluğundadır və bir emriñ gözləyir. İnanırıam ki, bu ehtiram daha da artacaq və biz nəinki küçələr, hem də yeni salınan qəsəbelərə, kəndlərə də şəhid adlarının verilməsini yaxın günlərdə görcəyik. Bu, əslində hem də bizim və tənperəvər olduğumuzu bir növ nümayiş etdirir və gənclərə də bunu təqdim edir".

Ermənilər daima öz qonsularına xəyanət ediblər

Politoloq: "Ata-babalarından geri qalmaq istemeyen ermənilər hələ də Azərbaycanı özlərinə təhlükə kimisi göhrürler"

qonşusu olan Türkiye dövlətini də təhdid kimi özlərinə görmələri onunla bağlıdır ki, Türkiye böyük güclü dövlətdir;

"Onlar Türkiyənin böyüklüyündən qorxub yalandan üzlərinə gülsələr də, siyasi müstəvidə onlara normal münasibət qurmaq istədiklərini bildirsələr də Türkiyəyə hər zaman nifrətləri var. Cənubi 44 günlük Vətən müharibəsində Türkiyənin öz qardaşları olan Azərbaycanı açıq şəkildə dəstəkləməsi həm də onların xülyaya olan dırnaqarası Böyük Ermenistan dövləti qurmag fikirlərinin, kökslərinə oturan Ağrıdağ sindromlarının üstündən xətt çekdi. Buna görə ermənilər Türkiyəni qüñahlandırıv və nifrat edirlər.

fahini düşünmeden Ermenistan siyasetine təsir edərək bu münasibətin daha alovlanmasına təşviq edir. Avropa dövlətlərinin bəzi nümayəndələrinə müxtəlif yollarla təsir edib Ermenistanı silahlardırmaqla çalışırlar. Daima onmuş dövlətlərlə münasibətə gərginlikde saxlayırlar. Lakin unudurlar ki, Azərbaycan daha evvəlli Azərbaycan yardımçı, daima inkişafda olan, güclü iqtisadiyyatı və hərbi malik olan dövlətdir. Nə qədər ki, sənə uzanın el geri چېرىلمىيە bundan mütləq ya-رلارنىمىز لازىمىدۇ"

*Səhifəni hazırladı:
Bəxtiyar CƏFƏRLİ*

Xatirələrdə yaşayacaq qəhrəman-Elcan

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin "Azerbaycan dünyaya güneş kimi doğacaqdır" kələmi bu gün artıq tam reallaşmış. Azerbaycan qəhrəman övladlarının özərəzi bütövülüyü, suverenliyini tam bərpa edən və inkişaf edən bir dövlətdir. Onun bütün sahələr üzrə davamlı inkişafı dəstəkli, güven, düşməndə qorxu yaradır. Bunun əməli nəticəsində ki, bu gündək Qarabağın hətta de-yure Azerbaycan torpağı olmasına diliə getirmek istəməyən həmin qüvvələr indi Qarabağın həm de-yure, həm de-faktı Azerbaycan torpağı olduğunu bayan edirlər.

Lakin dövlət olaraq, xalq olaraq bu günlərə asanlıqla gelmedik. Müstəqilliyimiz uğrunda necə canlar fəda olusdu, vətənimizin erazi bütövülüyü və suverenliyi namine yüzlərə qəhrəman qardaşımız canlarından keçdi. Haqq savasına qalxan Azerbaycan xalqının mərd oğulları ali baş komandanın idarəciliyi ilə son yeni bir tarix yazdı.

Ornumuzun 2023-cü ilin sentyabrında yüksək peşəkarlıqla həyata keçirdiyi lokal antiterror tədbirləri otuz il Ermənistanın himayə etdiyi qondarma rejiminin, hərbi xuntanının, terrorçuların girovuna çevrilmiş Qarabağın etnik erməni esilli azlıqlarının da xilasına, onların ölkəmizin digər etnik azlıqları kimi tam hüquqlu vətəndaşlar olaraq dinc, sülh və təhlükəsiz şəkildə azad həyata qovuşmasına, reinteqrasiyasına da xidmət edir, onların yolunu aydınlaşdır. Bu son döyüşde igidlərimiz düşmən başına endirdiyi demir yumruqla 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra Qarabağda qalmış terroristrin kökünü qurutdu.

Mehz o tarix yazarları, adları mezar dasları ile beraber milyonların da qəlbini həkki olanlar bize qəlebə bəxş etdilər. Onların sayesində biz xalq olaraq son iki əsr ərzində ilk dəfə qəlebə calmış oluduk. Biz onların, sayesində tarixi edaleti bərpə etdik. Öz balalarını yetim, ailələrini gözüyəşli qoynalar, muradına yetməyənər xalqın övladlarının firavan, gülərüz, xoşbəxt və azad olmaları üçün canlarından, qanlarından keçdi. Onlar şəhadət zirvəsinə ucaldılar.

"Nur tülü şəhidim". Mənə ele gelir ki, bu ifadə yalnız bizlər məxsusdur. Ister birinci Qarabağ müharibəsində, isterse de Vətən müharibəsində və antiterror əməaliyatlarında şəhid olan hər bir azerbaycanlının üzündə xüsusi bərabəssüm, fərqli bir gülüş, məqrur düşüş, qaralı baxış və nur var. Nur içində yatmağa hazırlaşınanların üzündə de nur varmış. Ele onun da...

12 mart tarixində ad gününü ilk dəfə onşus qeyd etdiyimiz Balabeyli Elcan da qəhrəmanlığı ilə tarixe düsən vətən övladıdır.

Elcanın ad gündənde onun şanına yaranan tədbir keçirilib, ehsan süfrəsi açıldı. Qəhrəmanımızın ailəsinə ziyyərət edib vətənə igid övlad yetişdirən valideylərini və qardaşıyla həmsərbət oldular.

Şəhid Kapitan Balabeyli Elcan Vasif oğlu 12 mart 1992-ci ilde Naxçıvan şəhərində dünyaya göz açıb. Evin ilk övladı onun Elcan 1998-ci ilde Naxçıvan şəhər Miresər Seyidov adına 15 nömrəli tam orta məktəbin 1-ci sinifinə daxil olub.

Səkinə ana deyir: "Oğlum uşaqlıqdan sakit təbiəti olub. Heç kimlə dalaşmazdı. Dostcanlı və məhrəban idi. Dərslərini də yaxşı oxuyurdı. Onun bu üstün keyfiyyətlərinə görə məktəblili yoldaşları və müəllimləri tərəfindən çox sevildi. Oğlumun məktəbdən qayğısını hemişə evimin pəncəresinən izleyirdim. Hər dəfə da məni gören kim güle-güle elini qaldırıb 5 rəqəmini işarə edərdi. "Yene beş alımsam ana" deyər kimi. Həc unutmaram bı dəfə yene pəncəredən onun evə qayıdışını izleyirdim. Yaxınlaşanda kefsiz olduğunu gördüm. Səbəbini sorusunda "Ana bu gün dörd almışam" dedi. Çox məsuliyəti uşaq idi. Dərslərinə ciddi fikir verirdi".

Səhətimizə qoşulan qəhrəmanın

intizamın möhkəmləndirilməsində el-də etdiyi nailiyyətlərə görə dəfələrə yuxarı komandanlıq tərəfindən diplom ve fəxri fərمانlarla təltif edilib.

Elcan 2018-ci ilde Azərbaycan Respublikası Prezidentinin adından Müdafiə nazirinin emri ilə "Azərbaycan Ordusunun 100 illiyi Yubiley" medalı ilə təltif edilib.

2021-ci ilda isə "Qüsursuz xidmət-lərə görə" 3-cü dərəcəli medali ilə təltif edilmişdir. 27 sentyabr 2020-ci ilə başlanan vətən müharibəsinə qatılmış, 30 sentyabr 2020-ci ilde Füzuli rayonu istiqamətində düşmənə hücum zamanı düşmən artilleriyasının atəşindən qelpe yarası almışdır. Müalicəsi tamamlanmamış həkimlərin tekdinə baxmayaqarəq öz istəyi ilə yenidən döyüşlərə geri qayıtmış, Füzulidən Şuşaya qədər şərəflı döyük

qardaş Elcan 2007-ci ilde orta məktəbin 9-cu sinfini əla qiymətlərlə bitirdiyi bildirid. "Qardaşım 2007-2010-cu illərdə Naxçıvan şəhərindəki Heydər Əliyev adına Herbi Liseyedə təhsil aldığı illərdə de əlaçılı idi. 2010-ci ilde Azerbaycan Ali Hərbi Təyyarəciliyi Məktəbəne qəbul olunda, Azerbaycan Respublikası üzrə en yüksək bal toplayan ikinci, Naxçıvanda isə en yüksək bal toplayan birinci kürsəntən olmuşdu".

2014-cü ildə həmin ali hərbi məktəbi hava hückumundan müdafiə ixtisası üzrə başa vuraraq leytenant herbi rübtəsi alan Elcan 2014-2015-ci illerde Silahlı Qüvvələrin Təlim-Tədris Mərkəzində təkmiləşdirme kursu keçib. 2015-ci ilden Azerbaycan Silahlı Qüvvələr sıralarında nümunəvi zabit kimi xidmet edib. 2017-ci ilde baş leytenant, 2021-ci ilde isə kapitan hərbi rübtəsi alıb. Döyüş və ictimai-siyasi hazırlığın yüksəldilməsində və hərbi

düşmənin snayper atəsi nəticəsində qəhrəmancasına şəhidlik zirvəsinə yüksələr Elcan.

Qəhrəman şəhidimiz 20 sentyabr 2023-cü il tarixində doğulduğu Naxçıvan şəhərində böyük bir izdihamla uğrunda canını fəda etdiyi torpağı təpsirildi.

Azerbaycan Respublikası Prezidentinin 7 noyabr 2023-cü il tarixli sənədcəmli ilə Kapitan Balabeyli Elcan Vasif oğlu ölümündən sonra 3-cü dərəcəli "Vətən xidmətə görə" ordəni və "İgidliyə görə" medalı ilə təltif edildi.

Eicanın vətənpərvərliyindən, keçidiyi döyük döyük yolundan yazmağa çalışsaq, bir kitab olar.

Şəhidimiz ailesi onun foto albomlarını vərəqəlikcə, uşaqlıq dövründən son foto şəkilərinə qədər nezər yetirdikcə, atası Vəsif beyni övladı haqqında dediklərini dinlədikcə belə bir vətən övladını tanımaqla şərəf duyduq.

Şəhidin iştirak etdiyi döyük döyüşə zamanı olduqca mobil telefonun yaddaşına köçürüdüq qısa videoları izleyəndə özünü dedi ki sənki şəhid olacağını əvvəlcədən biliirdi. 2023-cü ilin 18 sentyabrından son dəfə video çəkerken dediklərini oxucularımızla da bölüşmək istərdim: "Sabah, İnşallah Ağdərə, Xocalı, Xankendi və digər torpaqlarımızda yüksəlmış erməni terroristlərini çıxarıcağıq. Sizə söz veririk. Ağdərə şəhərinin azad olunması ilə bağlı cənab Ali Baş Komandanımıza mən meruza edəcəyəm. Əger bu mənə qismət olmasa, şəhid olmasa, gələcəkdə bu yerlərdə gezib-dolaşda, çay içəndə biz şəhidləri unutmayıñ!"

Eicanlar məqsədlərinə nail oldular, düşməni torpaqlarımızdan çıxardılar. Canları, qanları bahasına bura etdilər. Mükafatları da en ali məqam şəhidlik məqamı və xalqın qəlbindən ebedi yaşırları oldu.

Düzdür övladını vaxtsız itirən valideyinə onun haqqında danışmaq, xatirələrini bölüşmək çətindir. Lakin bərə oğrə də faxarətlidir. Səkinə ana bizi dəhər video göstərdi. Elcan 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra Naxçıvan şəhərindən gəlmiş, burdakı şəhərlərimizin məzarlarını ziyaret edərək çekilmis video. Tesiri bir məqam idi. Çünkü bir neçə il sonra Elcan da o qardaşlarının yanında dəfn edilmişdi. 2021-ci ilde ailə həyatı qurmuş qənərəmanımızdan ailəsinə yadigar bir övlad qalmadı lakin onun vətəni və xalqı qarşısında etdiyi xidmətləri, göstərdiyi şücaəti və sonsuz məhəbbəti qaldı.

Qəlebənin qazanılmasında şanlı və qəhrəman Azerbaycanın kapitan Balabeyli Elcan kimi zabitlərinin evezsiz rolü danılmazdır. Ona görə də bütün Azerbaycan xalqı Vətən ilə xıaskarı olan bu insanları və Vətən uğrunda helak olmuş bütün şəhidlərimizi hemişə minnətdarlıq hissi ilə xatırlaya-

Ruhun şad, mövlud günün mübərək olsun Elcan qardaş!

Xankəndinin işğali

Ermənilər Qarabağın ən böyük şəhəri olan Xankəndidən da azərbaycanlıları qovurdular. Onları ata-baba yurdunda yaşamağa qoymur, zorla çıxarırdılar. Xankəndi Qarabağın mərkəzində yerləşən şəhərdir. Ermənilər bir vaxtlar bu gözəl şəhəre uydurma adalar qoymuşdular. Əslində isə, XVIII əsirin sonlarında bu gözəl yerlərde Qarabağ xanlığının xüsusi iqamətgahı olduğu üçün Xankəndi adlanmışdı. 28 aprel 1920-ci ildəki bolşevik işgalinə qədər şəhər elə bu cür də adlanırdı. Bolşeviklərin işgalindən sonra - Azərbaycan SSR Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin 10 avqust 1923-cü il tarixli fərmanı ilə Xankəndinin adı xalqımızın qatı düşməni olan Stepan Şavumyanın adına uyğunlaşdırılmış Stepanakert qoyulmuşdu. Bundan sonra Xankəndi keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin paytaxtı olmuşdu və bölgədəki ermənilər üçün əsas şəhər rolunu oynamışdı.

Qanlı hadisələr başlayan gündən ermənilər Xankəndidə yaşayışın azərbaycanlıları sıxışdırıb evlərindən qovub çıxarırdılar. Meşəli faciesindən beş gün sonra - 28 dekabr 1991-ci ildə Xankəndi Ermənistən silahlı qüvvələri tərəfindən işğal olundu və orada separatçı rejim yaradılmışa başlandı. Məhz həmin tarixdə ermənilər Xankəndidən sonuncu azərbaycanlı ailələri qovub çıxardılar. Beləliklə, erməni işgalçlarının 1989-cu ildən şəhərdə soydaşlarımıza qarşı apardıqları etnik təmizləmə hücumları qanlı sonluqla başa çatdı. Təessüflər olsun ki, heç bir ciddi müqavimətlə qarşılaşmayan düşmən çırkınlı niyyətini hayata keçirdi. Verilən məlumatlara görə, 1988-ci il hadisəleri başlayanda Xankəndidə 17 minə yaxın azərbaycanlı yaşayış. Ermənilər 1989-cu ildən başlayaraq 28 dekabr 1991-ci ilə qədər onların hamısını doğma ocaqlarından çıxardılar. İşgal nəticəsində 34 nəfər şəhid oldu, 150 nəfər müxtəlif dərcələ xəsəratlər aldı. Şəhid olanlardan 3-ü qadın, 2-si azyaşlı uşaq idi.

Kərkicahan qəsəbəsinin işğali

Kərkicahan qəsəbəsi Qarabağın ən güzel yaşayış məntəqələrindən biri idi. Təessüflər olsun ki, 1960-ci illərdə keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin millətçi erməni rəhbər orqanları qəsəbənin adını yaşayış məntəqələrinin rəsmi siyahısından çıxarıraq Xankəndi şəhərinə birləşdirmişdi. Tarixi mənbələrdə Kərkican və ya Kərkicən kimi qeyd olunmuşdur. Əsl Kərkicən olan bu etnotoponim kərkə tayfası adından və yer, məkan bildirən - can topoformantından ibarət olub, "kərkə tayfasının məskəni" mənasını ifade edir.

Baki-Xankəndi dəməriyol stansiyası

yası Kərkicahanın cənub-şərqi hissəsindən keçirdi. Həmçinin Qar-qar çayı Kərkicahanın keçdiyi üçün burada su neqliyyatından da istifadə etmek mümkün idi. Bakı-Xankəndi-İrəvan magistral yolu, Xankəndi-Kəlbəcər magistralı, Bəhlül-Kosalar şəhəri, Xankəndi-Kərkicahan şəhəri buradan keçirdi. Qəsəbədə tarixi əhəmiyyətə malik olan qədim küçələr də vardır: Pir yolu, Aşağı və Yuxarı küçə, Kərkə küçəsi və s. Kərkicahanın iqlimi mülayim-istidir. Buna görə də qəsəbədə pambıq, findiq, kök, əzgıl, taxıl, göyərti bitki və meyevə ekini genişləndirmişdir. Ölkəmizdəki ən böyük sovozlardan biri məhz Kərkicahanadır idi. Kərkicahan Xankəndinin cənub-qərbində yerləşir. Qəsəbəni 4 böyük meşə əhatə edir. Ermənilər tezliklə belə bir gözəl qəsəbəni əle keçirməyə, sərvətini talamağa çalışırlılar.

1989-cu ildə keçirilən sonuncu siyahıya almaya görə Kərkicahan- da 2 min əhali yaşayır. Onların

edərək burada mövqə tutmağa cəhd göstərdi. Polislər və herbi qüvvələr qəsəbənin müdafiəsinə atıldılar. Düşmən güclü müqavimətlə qarşılaşdı. Şiddətli döyüşdən sonra itki verən ermənilər geri çəkilməyə məcbur oldular. Döyüşçülər əməliyyatlar zamanı onu da öyrənmişdilər ki, yağışların Kərkicahanın hücumlarının ümumi koordinatoru sovet ordusunun general-majoru Arkadi Ter-Tadevosyanıdır. Bundan əlavə, qəsəbənin erməni sakinlərindən ibarət olan Benik Akopyanın başçılıq etdiyi dəstə də hückum əməliyyatlarında iştirak edirdi. Döyüşü kimin idarə etdiyindən, kimin vuruşmasından asılı olmayaq, Azərbaycan əsgəri qəsəbəyə hücum eden düşməni məğlub edib geri qovurdu. Kərkicahan möhkəm müdafiə olunduğuna görə ermənilər heç bir uğur qazana bilmirdilər.

Amma 1991-ci ilin dekabrın üçüncü ongünlüyündə vəziyyət ermənilərin xeyrinə dəyişdi. Döyü-

şüci ilin yanvarında qəsəbədə hədə de 150 nəfər azərbaycanlı döyüşü və azsaylı dinc sakin qalmışdı. Hərbi dəstəyin gəlmədiyinə görə Kərkicahanın düşmən tərəfindən işğali qaçılmaz idi. Çünkü getdikcə canlı qüvvə ilə yanaşı, silah-sursat da tükenirdi. 1992-ci il yanvarın 2-də sonradan Qarabağ qoşunlarının komandanı olacaq 27 yaşlı Samvel Babayanın başçılıq etdiyi işgalçi qüvvələr Xankəndi istiqamətindən Kərkicahanaya hücum etdilər.

Düşmən bu dəfə biçlik işlətdi, taktiki dəyişiklik edərək birbaşa yayış mentəqəsinə deyil, qəsəbəni Azərbaycan kəndləri ilə birləşdirən Kərkicahan-Qeybali və Kərkicahan-Kosalar yolunu ələ keçirdilər. Kərkicahan müdafiəçiləri yaranmış ağır vəziyyətdən çıxmək üçün mühasirəni yararaq Qeybali kəndinə tərəf geri çəkildilər. Beləcə, uzun illər, əsrlər boyu iki min azərbaycanlıının yaşadığı Kərkicahan qəsəbəsi düşmən əlinə keçdi.

Ermənilərin Qarabağda törətdikləri vəhşiliklərin qanlı izləri

Erməni qəsəbkərleri 1991-ci il dekabrın 23-də Xocalı rayonunun Meşəli kəndini odllara qaladıqdan, sakinlərini öldürdükdən, sağ qalanlarını doğma ocaqlarından didərgin saldırdıqdan sonra hədələrini dəha da aşdılar. Meşəlide evləri taladılar, camaaatin mal-qarasını apardılar, var-dövlətlərinə sahib çıxdılar. 1988-ci ilin qışından Qarabağda yaşayışın azərbaycanlıları qarşı düşməncilik siyasəti yürüdən ermənilər 1991-ci ilin sonlarından daha da faallığa başladılar. Xarici havadalarından aldıqları silahlıların və pulların hesabına hücumlarını dəha da genişləndirdilər. Bundan sonra azərbaycanlılar yaşayış şəhər və kəndlərə hücumlar kütləvi xarakter aldı. Bütün bunlar isə Qarabağda yaşayış azərbaycanlılar üçün acı nəticələrə gətirib çıxardı. Yeni kəndlər, şəhərlər yandırıldı, insanlar öldürülündü.

demək olar ki, hamısı azərbaycanlılar idi. Çox böyük strateji önem kəsb edən qəsəbədən Xankəndi ilə yanaşı, Şuşa şəhərinə, Məlbəyli, Quşçular, Qeybali, Ərmişavan və Kosalar kəndlərinə gedən yollara da nezaret etmek mümkün idi. Qarabağ hadisəleri başlayanda sakinləri erməni hücumlarından qorumaq üçün qəsəbədə Azərbaycan Ordusunun qüvvələri və 200 nəfərdən ibarət polis dəstəsi yerləşdirilmişdi.

1991-ci ilin sonlarında Kərkicahan-Xankəndi istiqamətindən erməni silahlı dəstələrinin getdikcə artan hücumları xeyli güclənmişdi. Xankəndi şəhəri etrafında Şuşadan sonra azərbaycanlıların kompakt məskunlaşlığı ən böyük yaşayış məntəqəsi olan Kərkicahan düşmən üçün böyük probleme çevrilmişdi. Ermənilər neyin bahasına olursa olsun, qəsəbəni işğal etməyə can atırdılar. 1991-ci ilin noyabr-dekabr aylarında Kərkicahan istiqamətində hər gün şiddetli atışmalar, qanlı doğuşlar baş verirdi. İşgalçılardan hücumları araya vermek bilmirdi. 1991-ci il dekabrın 3-də ermənilərin 260 nəfərdən ibarət qrupu Kərkicahanaya hücum

lərə əlavə qüvvələr cəlb edən işğalçılar dəha da gücləndilər. Güclənən kimi de dekabrın 27-də səher saatlarında general Ter-Tadevosyanın başçılıq etdiyi 250 nəfərlik qüvvə ilə Kərkicahanın bir məhəlləsinə ələ keçirək hücum əməliyyatını xeyli genişləndirdilər. Qəsəbə müdafiəçilərinin 2 günlük inadlı müqavimətdən sonra dekabrın 29-da separatçılar geri çəkilməyə məcbur oldular. Döyüşlərdə ermənilər itki versələr də, işğalçılıq niyyətlərindən el çəkmirdilər. Yene də hücuma keçməyə cəhd edirdilər.

Təessüf ki, həmin döyüşdə ermənilər 8 azərbaycanlı əsgəri əsir götürdürlər. Və onlar ağır işğalçılarla ölümüldürlər. Dekabrın 28-də Kərkicahanada Azərbaycan tərəfdən çəkiliş aparan rusiyalı jurnalist Leonid Lazareviç ermənilərin açağı atəş nəticəsində həlak oldu. Bütün bunlara baxmayaq, qəsəbəni qoruyan qüvvələr separatçılara qarşı müqavimət göstərməkdə davam edirdilər. Erməni separatçıları hər dəfə böyük itkilər verdikləri Kərkicahan istiqamətində dekabr uğursuzluğundan sonra atəşkəsi tez-tez pozurdular. 1992-

Qarabağdakı önemli dayaq məntəqələrindən biri itirildi. Rəsmi məlumatlara görə, təkəcə qəsəbə uğrunda noyabr-dekabr aylarında gedən döyüşlərdə 34 nəfər həlak olub, 150 nəfər isə yaralanıb. Bu faktlar döyüşlərin neçə gərgin keşdiyindən xəbər verir.

Ümumiyyətlə isə, Kərkicahan uğrunda gedən döyüşlərdə 150-dən çox azərbaycanlı, 40 qadın və 110 kişi şəhid olub. Həmin vaxt kəndin müdafiəsi yerli əhali, polis və yenice yaranmış Azərbaycan Ordusunun bir qrup əsgəri tərəfindən təşkil olunmuşdu. Lakin bu müdafiə qüvvələri Xankəndi istiqamətindən ağır hərbi texnika və iriçəpli silahlardan qəsəbəyə hücumla keçən erməni separatçılarının qarşısını ala bilmədilər. Çünki qüvvələr qeyri-bərabər idi. Qəsəbədə vuruşan qüvvələr Kərkicahanın mühəsirəyə alındığını, bundan sonra əsir götürüləcəklərini görüb son anda geri çəkildilər. Bununla belə, zəif silahlı Azərbaycan əsgərləri bir müddət erməni silahlılarının hücumlarının qarşısını alıdalar və bunun hesabına dinc əhəli Kərkicahan qəsəbəsindən sağ çıxı bildi.

19 sentyabr 2023-cü ildə Azərbaycan Ordusunun həyata keçirdiyi əməliyyat tədbirləri nəticəsində həm Xankəndi şəhəri, həm də Kərkicahan qəsəbəsi, həm də başqa yaşayış məntəqələrimiz erməni işgalçılardan azad edildi. Yaxın günlərdə doğma ocaqlarını tərk etmiş azərbaycanlılar böyük sevinc içində el-obalarına qayıdacaqlar.

Vahid MƏHƏRRƏMOV

“Nəqativ hallara yol verən məktəblilər qanuni şəkildə cəzalarını çəkməlidirlər”

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Layihə çərçivəsində

**Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin
dəstəyi ilə “Uşaq və gənclərin fiziki və mənəvi inkişafı”
istiqaməti üzrə layihə çərçivəsində hazırlanıb.**

Cəmiyyətin inkişafı, gələcəyi onun yetişdirdiyi gənc nəsildən asılıdır. Məlumdur ki, uşaq hansı mühitdə böyükürse, o mühitin xarakteri birbaşa onun tərbiyəsində önməli rol oynayır. Maraqlıdır, ölkəmizdə uşaq və gənclərin fiziki və mənəvi inkişafı qənaət-bəxşdirmi? Son zamanlar məktəblilər arasında yaşınanlara nəzər salsaq, bu istiqamətdə bir sıra boşluqların olduğunu sezə bilərik. Mövzu ilə bağlı suallarımız sosiolog Lala Mehralı cavablandırırcən qeyd etdi ki, çox təessüflər ki, bəzi neqativlərdən yan keçmək mümkün deyil.

- Lala xanım, gənclərin fiziki və mənəvi inkişafında bu gün daha çox hansı problemlərlə üzлəşirik?

- Gənclərin fiziki və mənəvi inkişafı üç mərhələli şəkildə aparılmışdır. Əslində ailədə, məktəbdə və cəmiyyətdə. Bu gün buna nə qədər nail oluruq bunun özü mübahisəli məsələdir. Çünkü ailədə keyfiyyətli bir fərd yetişdiriyimiz uşaq ya cəmiyyətdə problemlərə qarşılaşır, ya məktəbdə uyğun olmayan çevreyə düşə bilir. Ona görə konkret olaraq deyə bilmirik ki, həm fiziki, həm mənəvi baxımdan uşağımızı hazırlayıb cəmiyyətə, məktəbə göndərdik və artıq biz rahatlıq. Yəni bundan tam arxayın ola bilərik. Çox təessüf ki, eləcə də bunun əksisi olaraq ailədə yaxşı təribyə alırm. Və həmin uşaq məktəbdə kifayət qədər normal formada yetişdirilə bilər. Amma günün sonunda, nehayet ki, qayıdır ailəsinə gelir. Məktəbdə verilən telim-tərbiye ailədə öz təsirini itirə bilər. Bu səbəbdən də hərtərəflı olmalıdır. Bizim keyfiyyətli şəkilde yetişdiriyimiz övladımız məktəbdə, evdə, universitetdə cəmiyyətə tərefindən də təsirə məruz qala bilər. Yaxşı və ya pis menadə. Ona görə hərtərəflı olmalıdır. Üçbucağın her künçündə bir tərif dayanır: ailə, məktəb və cəmiyyət. Hər üçü bir-birile kontakt şəkildə işlə-

meli və her üçü bir-birin dəstəkləyəcək təsirler göstərməlidir. Əger hər hansı bir tərif dəstəkdən kənarə çıxırsa, təsirini göstərmirsə, bax o zaman burda problem yaranır. Problemlər də bir deyil, iki deyil, zərərlər verdilər var, zərərlər yoldaşları var. Ona görə hesab edirəm ki, əger nəyəse nail olmaq istəyirik, gənclər üzərində mütləq şəkildə vəhdəti kontakt lazımdı.

- Məktəblilər arasında neqativ hallar baş verir. Yaxın keçmişə nəzər salıddıqda təəssüf ki, bunun şahidi olur. Xoşagelməz halların aradan qaldırılması istiqamətində sizce hansı tədbirlər fəaliyyəti həyata keçirilməlidir?

- Məktəblilər arasında neqativ halların baş verəsi birdən-birə yaranmayıb. Bu vəziyyətə gəlmək üçün bizim qarşımızda onilliklər var idi. Bir 10 il bundan evel bu barədə artıq yazardıq, fikir bildirdik. Sadəcə zaman buna o qədər də ciddi yanaşmadı ki, biz bu gün bəla xoşagelməz hallarla rastlaşıraq. Çox təessüflər ki, bəzi məktəblilər sehv olduqları halda öz doğrularını təlqin etməyə çalışırlar. Əger bunun qarşısı alınmasa, getdikcə daha acınacaqlı vəziyyət yaranıbilər. Bəle halların baş verməməsi üçün ciddi formada tədbir gərmək mütəlqidir. Neqativ hallara yol verən məktəblilər qanuni şəkildə cəzalarını çəkməlidirlər. Çünkü məsələn, buling edən məktəbli əgər cəza almasa, sabah başqa biri bunu tekrarlayacaq. Düşünəcək ki, o biri onusuz da cezalandırılmadı, mənə nə edəcəklər? Dövlət mənə cəza nəzərdə tutmayıb. Mehz mənə na edəcəklər fikri məktəblilərin düşüncəsindən silinməlidir. Hər bir məktəbli bilməlidir ki, bu işi edərsə, onu nə gözləyə bilər. Bunun məsuliyyətə cəlb olunmaqla həll edilmesi düşünüñüm dəha yaxşı nitəcə verə bilər. Bir sözə, elə bir sistem yaradılmalıdır ki, o uşaqlar da elədiyinin

məsuliyyətini dərk etsin. Fikirləşsin ki, əger mən bullinq edəremse, öz yoldaşımı qarşı əl-qol hərəkətlihər hansı bir xəsərat yetirərməse, bunun cəzası bax budur. Hüquq mühafizə orqanları məktəblərdə ciddi formada monitoringlər aparmalı, reydər keçirilməli və tiplimər təşkil etməlidirlər. Necessi ki, narkomaniya ilə mübarizə məqsədilə tiplimər təşkil olunur, həmçinin zorakılıq edən uşaqlarla da görüşlər keçirilməlidir ki, onlar öz məsuliyyətlerinin fərqində olsunlar.

- Yaranan problemlərin həlli istiqamətində hansı fəaliyyətlər həyata keçirilir?

- Mən dəha çox fəaliyyətsizlik müşahidə edirəm. Çünkü gənclər evləri modelini fikirləşin. Dövlət o evlərde gənclərin fiziki və mənəvi inkişafı üçün hər şəraitini qurdur. Amma siz kiçik bir araşdırma aparın. Nə qədər gənc bu mərkəzlərin fəaliyyətindən yararlanıbilir. Bu gənclər evlərində kifayət qədər çox məşqiliyət növleri var. Kifayət qədər potensial baza var. Amma gənclər bu imkanlardan istifadə edə bilmir. Nə kitabxanasından, nə kompüter klubundan, nə digər məşq üçün nəzərdə tutulmuş fəaliyyətlərdən yararlanıbilər. Rayonlardakı gənclər evi yalnız önməli tədbir olanda açılır. Yəni baxın, dövlətimiz gənclər üçün bu qədər böyük bir imkani yaradıb. Biz çalışıb gənclər üçün yaradılan bu imkanlardan istifadə etmələri üçün onlara yardımçı olaq. Bu gənclər onlara yaradılan imkanlardan səmərəli istifadə edə biləsələr, artıq neqativlik yaşaş-yavaş öz hellini tapaçaq. Əvvəller orta məktəblərdə şagirdləri müxtəlif peşələr məlumatlı olmaqla həll gənc yaradıcılar mərkəzi olurdu. Məktəblilər bu mərkəzlərdə müxtəlif peşələr öyrənlərlər. Bu da onların gələcəkdə hər hansı peşəni seçmələrində kömək olurdu. Bu gün də o fəaliyyətlər yenidən tətbiq olunsa, biz onun mütt

ləq şəkildə müsbət nəticələrini görə bilərik.

- Gənclər onlara aid hüquqları birləşirmi? Yox əger bu haqda məlumatlı deyillərsə, niyə bu istiqamətde maarifləndirici tədbirlər həyata keçirilmir?

- Hesab edirəm ki, gənclərimiz öz hüquqlarını bilirlər. Lakin təəssüflər ki, sənədlərdə qeyd olunan hüquqlar real həyadakı vəziyyətlə eyni deyil. Yəni gənclərimiz bəzən hüquqlarını bildikləri halda belə, tətbiq edilən qaydalarda riayət etməkdən yayınırlar.

Maarifləndirici tədbirlər əslinde aparılır. Kifayət qədər çox danışırıq, yazırıq. Həmçinin televiziyalarda gənclərin hüquqları ilə bağlı söhbətlər gedir. Biz maarifləndirməyə çalışıdıqda bəzi gənclər dəha çox qulaqlarını yumaq, gözlərini qapayırlar, ısrarla öyrənməyə isteyirlər. Gənclərin əksəriyyətində en böyük problemi odur ki, öyrənməyə maraqlı deyillər. Onlar sadəcə testləri əzberləsinlər, universitet qəbul olunsunlar və birtəhər universiteti bitirib diplomlu bir şəxsə çevriləsinlər. Yalnız hədəfləri bundan ibarətdir. Əger öz işlərinə yariyacaqsa, kənar məlumatları niyə de öyrənəməyin? Nə səbəbe bir gənc maariflənməyə qarşı olsun, etraflı məlumat almaqdan çəkinsin? Bilən bir insandan öyrənmək heç vaxt eyib deyil, öyrənməmək əslinde insanın mənfiisiidir. Çünkü bu gün o qədər informasiya bolluğu var ki, nəyise bilməmək normal qarşılınlırm. Bu gün keçmişdə olduğu kimi kitabxanalarda saatlarla vaxt itirmek məcburiyyətində deyilsən. İndi hər şey bir barmağının ucundadır. Toxundurursan, istədiyin informasiya gözüñün önündədir. Bu baxımdan maariflənməmək mümkün deyil. Maariflənmək istəməyənlər var ki, bu da məcburiyyətə olmur. Gərek istəyərək könlüllü şəkildə olsun.

Elnurə İSAXAN

7 oktyabr 2002-ci il Ülkər xanımın həyat yoldaşı ilə bağlı unudulmaz və sevgi tarixçələrinin başlangıç günü idi. Bir-birlərinin böyük məhəbbətə sevən gənc 5 ildən sonra 2007-ci il dekabrın 30-da ailə həyatı qurur. Toy günlerinin bu günə düşməsi də təsadüfi deyildi. İki gəncin ortaq qərarına görə yeni ailənin ilk addımlarına məhz yeni ildən başlaması düşünmüşdülər. Xoşbəxt bir ailə həyatı yaşıdadılar. Ülkər xanım deyir, çox ailəcanlı idı həyat yoldaşım:

"Həmişə ailəmiz üçün hər şeyinən gözəlini etməyə çalışırı. Qohumlara, dostlara qarşı da çox diqqətli idı. Əsədi tanıyan hər kəs ona hörmətlə, sevgi ilə yanaşırdı. Qohum, dost məclislərində ondan məsləhətsiz iş görməzdilər."

Bəli, vətənpərvər, qayğıkeş, məhribən, gözəl insan. Bütün müsbət keyfiyyətləri özündə cəmləşdirməyi bacaran şəhid baş leytenant Əsəd Camaləddin

oğlu Əsədovun xanımı ilə qəhrəmanımızın həyat yoluna işq salacağıq.

Əsəd Əsədov 29 mart 1978-ci ildə Neftçala rayonunun Tatar-məhlə kəndində anadan olub. 1995-ci ildə Neftçala şəhər 1 sayılı tam orta məktəbini bitirərək Bakı Dövlət Universitetinin Psixiologiya və sosial elmlər fakültəsinə "İqtisadi nəzəriyyə" ixtisası üzrə qəbul olub. 1997-ci ildə leytenant rütbesi

alıb. 2001-ci il iyulun 7-dən Neftçala rayonu Əhalinin Sosial Müdafiəsi Mərkəzinə pensiya üzrə sahə müfəttişi təyin olunub. 2004-2006-ci illərdə hərb xidmət keçərək baş leytenant rütbəsi alıb. Neftçala rayon ƏSMM-nin Mühasibat uşağı sektorunun müdürü vəzifəsində işə başlayıb. 2007-ci il martın 1-də "3-cü dərəcəli dövlət qulluqçusu" dərəcəsi alıb. 2008-ci il martın 11-dən "Texnikabank" ASC-nin Neftçala filialının Kredit şöbəsinə aparıcı mütəxəssis təyin olunub. 2014-2015-ci illərdə "FİNCA Azerbaijan" Qeyri-Bank Kredit Təşkilatında kredit işçisi vəzifəsində çalışıb. Son iş yeri 2019-cu il dekab-

"Əsədin yoxluğu mənim üçün çox çətdir. Oktyabrın 10-u idı. İndiki kimi yadimdadır. Hazırda şəhidlərimizin dəfn olunduqları məzarlığın yerləşdiyi Pir ziyarətgahına getmişdim, qayıdan gördüm ki, ərazini genişləndirirler. Soruşdum: "Bu nə üçündür?" Dedilər şəhidlər üçün hazırlayırlar. Düşündüm, görəsən hansı bədbəxtin balaşla birinci gətiriləcək buraya?!" Sən demə, birinci məzar elə mənim ömür-gün yoldaşım üçün qazılacaqmış...

Onun şəhid olduğu barədə xəber gəlməzdən əvvəl, oktyabrın 11-də sonuncu dəfə danişdiq. Son şəkillərini göndərmişdi bize. Mən

həlak olan qəhrəmanım ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "Füzulinin azad olunmasına görə" və "İgidliyə görə" medalları, III dərəcəli "Rəşadət ordeni" ilə təltif edilib.

Cəsər qardaşımızın gələcəklə bağlı arzuları, xəyalları yarida qaldı. Ülkər xanım deyir, bütün arzuları övladları ilə bağlı idı:

"Övladlarımızın xoşbəxt gələcəyi üçün əlimizdən gelənləri həyata keçirmək istəyi ilə yaşayırıq. Xəyallarımız çox, arzularımız tükənməz idı. Camaləddinlənən İslamin məktəbi bitirib, ali məktəbə qəbul olmalarını, balaca Selinimizin elindən tutub birlikdə məktəbə üz

"Ölüm hamının, şəhidlik işə seçilmişlərin taleyinə yazılıb"

rin 5-dən isə başladığı Neftçala Operating Company neft şirkətində mühəsib vəzifəsi olub.

Əsəd Əsədov uşaqlıqdan vətənpərvər ruhda böyüyüb. Torpağına, elinə-obasına bağlı insan idi. Ülkər xanım deyir, vətəne böyük sevgi ilə yaşayırıd

Əsəd:
"Hərbi-vətənpərvərliyi ilə seçilirdi. Təsadüfi deyildi ki, universitetdə tehsil alarkən hərbi kafedranın keçirdiyi məşğələlərin feal iştirakçısı olmuşdu. Azərbaycan bayrağını evin hər bir yerində, hər otaqda görmək olardı. Yadimdadır, bəlkə də 10 ilin söhbəti olar, könülü olaraq Səfərərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinə gedib adını qeyd etdirdi ki, nə vaxtsa müharibə başlasa, ilk növbədə ehtiyatda olan zabit kimi getsin".

Məhz vətənənə olan sevgi
Əsədə 2020-ci il sentyabrın 21-də düşünmədən təlimlərə qoşulmağına səbəb olur:

"Onun cəbhəyə gedəcəyi ağıllama gəlməzdi. Həmin gün süfrə açmışdım, onun sevdiyi yeməkləri hazırlamışdım. Xəbəri alanda dünən yasa basıma firlandı, ağlamağa başladım. O isə məni sakitləşdirərək "Təlimə gedirik, narahat olma" - dedi. Amma içimdəki narahatlıq məni dinc buraxmadı. Hami ilə görüşüb getdi. Hazırladığım süfrə ortalıqda, qazanlarımızın da ağızı bağlı qaldı..."

Bu gün Ülkər xanım üçün
ömür-gün yoldaşı haqqında dənişməq çox çətdir. Deyir, döyüş yuxşalarının dilindən onunla bağlı gözəl xatirələr eşitmək, onları dinləmək az da olsa, mənə təskinlik verir:

də qızımız Selinin şəklini ona gəndərdim. Oktyabrın 12-də günorta saatlarında namazda idim, döyüşdə olanlar, Əsəd üçün dualar edirdim. Evdə qonaqlar vardi deye, namaza da gecikmişdim. Günorta saat 14:50 olardı. Qəfil Əsəd gözümüzün önündə canlandı, silahla vurulduğunu gördüm. Onsuz da sabahdan bəri nigaran idim. Yanındakılarda əlaqə saxladım. "Ağrınır, yatıb" - dedilər. Onun vurulduğu an gözümüzün qarşısında canlananda özümdən ixtiyarsız "Yox! Allahım, yox! Olmasın, ona heç nə olmasın..." - dedi. İki gün xəber almadiq. 14-ü səhər şəhid olduğu barədə xəbəri döyüş yoldaşından aldığım vaxt dünya sanki başıma çökdü. Əsəd mənim həyatımın Günüşı idi. Özü şəhid olub parlasa da, mənim dünyam zülmətə qərəboldü..."

2020-ci il 12 oktyabr tarixində Füzulinin azad olunması uğrunda geden döyüşdə qəhrəmancasına

tutmağımızı arzulayırıq... Bütün arzuları üryində, Selinin adı son kəlməsi olaraq dilində, ailəsindən nigaran getdi Əsədim".

Bu gün Ülkər xanım üçün ən çatın məqam övladlarına atalarının yoxluğu ilə bağlı təsəlli verməkdir:

"Əksine onların mənə "Atamız ən gözəl yerdədir, ən uca zirvədədir" - demələri mənim üçün ən böyük təsəlliidir. Oğullarına deyirəm: "Ölüm hamının, şəhidlik işə seçilmişlərin taleyinə yazılıb. Atanız milyonlarla insanın içindən seçilmişdir. Çünkü Allah ona adı ölüm yox, Vətən uğrunda şəhidliyi qismət edib. O bize və dövlətimizə başuculuğu getirən insanlardandır. Atanız necə şərflə, hörmətlə və ləyaqətən yaşadısa, elə də şərflə bu dünyani cənnətə dəyişdi - deyəndə, onların gözlərindəki qıgilçımları görməmək mümkün deyil..."

Elnurə ISAXAN

DAXİLİ QOSUNLARIN KEÇDİYİ YOL VƏTƏNPƏRVƏRLİK VƏ FƏDAKARLIQ NÜMUNƏSİDİR

Artıq 32 ildir ki, Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qosunları zəngin xidmet təcrübəsi toplayaraq üzərinə düşən vezifələri uğurla yerine yetirir. Bu gün Daxili Qosunlar xalqımızın təhlükəsizliyi və dövlətçiliyimizin qorunması namına fədakar xidmətinə davam etdirməkdədir.

Ötən illerde Daxili Qosunlar qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrasına böyük məsuliyyət yanaşıb və ona göstərilən yüksək etimadı peşəkar xidməti-döyüş fealiyyəti ilə doğrultmağa çalışıb. Yaradıldığı gündən daim dövlətin və dövlətçiliyin keşiyində yenilmez ezmkarlılaş dayanan Daxili Qosunların inkişaf və yüksəlşə yoluñun teməli xalqımızın Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulub. Ulu Öndərin xüsusi diqqət və qayğısı nəticəsində Daxili Qosunlar müasir maddi-texniki bazaya, yüksək döyüş hazırlığına malik hərbi quruma çevrilib.

ve sosial rifahı daha da yaxşılaşdırılıb.

Daxili Qosunlar öten müddətdə olke daxilində ictimai təhlükəsizliyin təmin olunması ilə yanaşı, Vətənin müdafiəsindən istirak edib. Birinci Qarabağ müharibəsi dövründə hərbi qulluqçularımızın döyüslərdə göstərdikləri şücaət və fedakarlıq nümunələri xalqımızın yaddaşında silinməz iz qoymaqla tarixləşib.

Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən 1995-ci il martın 9-da imzalanmış Fermana uyğun olaraq, 12 mart tarixi Daxili Qosunlar Günü elan olunub. Bu da təsadüfi deyildi. Məhz müstəqil Azərbaycanın Daxili Qosunlarının şəxsi heyeti ölkəmizin ərazi bütövülüyü uğrunda erməni işgalçılara qarşı döyüslərə ilk dəfə olaraq 1992-ci ilin mart ayının 12-de başlayıb.

Daxili Qosunların 9 nəfər hərbi qulluqçusu "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" adına layiq görüllüb. Onlardan 8 nəfəri bu fəxri adla ölümündən sonra

hidlik zirvəsinə ucalıblar. Mühərbi sınaqlarından keçərək ağır yaralanmış və ellil olmuş Sahil Məmmədov ise bu gün istefada olan polis polkovnikıdır.

Ümumiyətə, Birinci Qarabağ müharibəsində ərazi bütövülüyümüzün bərpası uğrunda döyüslər zamanı Daxili Qosunların şəxsi heyetindən 681 nəfər hələk olub, 5 nəfər itkin düşüb və 1179 nəfər isə yaralanıb.

Birinci Qarabağ müharibəsi başa çatırdan sonra, uzunmüddətli atəşkəs dövründə qosunların xidməti fealiyyəti ictimai qaydanın və təhlükəsizliyin temin olunmasına, silahlı cinayətkarların zərərsizləşdirilməsinə, mühüm dövlət obyektlərinin mühafizəsinə yönəlib, onun təyinatindən irəli gələn vəzifelərin icrası ilə bağlı qabaqcıl bəyənəlxalq təcrübə öyrənilib, xarici ölkələrin müvafiq qurumları ilə hərbi emekdaşlıq əlaqələri qurulub, geniş quruculuq işləri aparılıb, Daxili Qosunların tərkibində Ali Hərbi Məktəb, təlim mərkəzləri, helikopter es-kadrılığı yaradılıb.

ve işgal olunmuş ərazilərin azad olunması zamanı düşmənin məhv edilməsi üzrə qarşıya qoyulmuş döyüş təsiriğini yerinə yetirərək göstərdikləri qəhrəmanlıq nümunəsinə, həmçinin hərbi qulluq vəzifəsini yerinə yetirərək igitlik və mərdlik nümayis etdirədiklərə görə Daxili Qosunların 4 nəfər hərbi qulluqçusu - polkovnik Zəfer Yusibov, polkovnik Füzuli İmrəliyev, polkovnik-leutenant Nicad Bədelov və mayor Şixamir Qaflanova (ölümündən sonra) "Vətən Mühərribi Qəhrəmanı" adı verilib.

2023-ci ilin 19-20 sentyabr tarixlərində Azərbaycan Respublikasının Qarabağ iqtisadi zonasında Silahlı Qüvvələrimiz, o cümləden Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qosunlarının həyata keçirdikləri lokal xarakterlər anti-terror tədbirləri zamanı Ermənistan ordusundan tör-töküntülərinə və silahlanmış separatçılara ağır zarbeler vurulub. Uğurla həyata keçirilən bu tədbirlər nəticəsində bölgədə erməni separatizmə son qoyulub. Antiterror tədbirlərində igitlik göstərən Daxili Qosunların şəxsi heyetindən 12 nəfər şəhid olub, 24 nəfər isə yaralanıb və xəsarət alıb.

Daxili Qosunların xidməti-döyüş fealiyyəti Azərbaycan Respublikasının daxili işlər naziri general-polkovnik Vilayət Eyvazovun və Daxili Qosunların komandanlığının daim nezərətindən. İstər cinayətkarlıqla qarşı mübarizəde, ictimai qaydanın qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin ediliməsində, istərsə də mühüm dövlət obyektlərinin mühafizəsində şəxsi heyet müsbət nəticələr eldə edib. Əlbəttə ki, bu uğurlar biliqli və bacarıqlı komandir heyətinin rəhbərliyi altında

2002-ci ilde Daxili Qosunların emblemə və döyüş bayrağı haqqında esasnamələr, həbələ onların təsvirləri təsdiq olunub. Hərbi qulluqçularımızın təlim və məşğələlərde öz döyüş qabiliyyətlərinə yüksəldərək torpaqlarımızın işğaldan azad olunması kimi müqəddəs missiyanın yerinə yetirilməsinə həsr olunub.

2020-ci il sentyabrın 27-dən noyabrın 9-dək davam edən Vətən müharibəsi zamanı Daxili Qosunların hərbi qulluqçuları şərəflü döyüş anənlərinə sadıq qalaraq, erməni işgalçılara üzərində möhtəşəm qəlebənin qazanılmasına öz layiqli töhfələrinə vərilib. On cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində Daxili Qosunların şəxsi heyeti döşmənə qarşı igitlikle vuruşaraq, torpaqlarımızın azad olunması üzrə döyüş tapşırıqlarını öz canı və qanı basına yerinə yetirib. Vətən müharibəsində Daxili Qosunların şəxsi heyeti həyətindən 66 nəfər şəhid olub, 346 nəfər isə yaralanıb.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 9 dekabr 2020-ci il tarixli müvafiq Sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövülüyünün bərpası edilməsində xüsusi xidmətlərinə

təltif edilib. Kapitan Ənver Arazov, baş leytenant Elşad Yəhyayev, baş leytenant Mətbəb Quliyev, baş leytenant Fəxrəddin Nəcəfov, baş leytenant Rövşən Abdullayev, çavuş İgor Makayev, əsgər Saxavət Məhərrəmov və əsgər Ruslan Muradov Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı erazi bütövülüyümüzün bərpası uğrunda erməni işgalçılara qarşı döyüslərdə şe-

dirəciliyin, yüksək döyüş hazırlığının və təlimlərin hesabına ərsəyə gelib.

Daxili Qosunlarda bu gün ciddi nizam-intizam hökm sürür, şəxsi heyətin mənəvi-psixoloji durumu qənaət-bəxsdir. Şəxsi heyet Prezidenta, dövlətə, xalqa məhəbbət və sedaqt rühunda təbiyyət olunur. Hərbi hissələrin döyüş qabiliyyəti kifayət qədər yüksəkdir.

Daxili Qosunların keçdiyi yol bir daha sübut edir ki, şəxsi heyet həmisi xalqın emin-amanlığının, ölkədaxili sabitliyin sadıq keşikçisi olaraq, respublikamızın ərazi bütövülüyünün bərpasında layiqinəcə istirak edib. Hərbi qulluqçularımız işğalına son qoymulan torpaqlarımızda polis emekdaşları ilə birgə ictimai qaydanın qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin ediliməsində yüksək peşəkarlıq göstərərək, dövlət əhəmiyyəti müxtəlif xidməti-döyüş tapşırıqlarını öhdəsindən bacarıqla gəlirlər. Bu da Daxili Qosunların cəmiyyətdə nüfuzunu artırır və vətəndaşlarımız tərəfindən rəğbətli qarışları.

**mayor Anar Əhmədov
DIN-in Daxili Qosunlarının
"Əsgər" qəzetinin redaktoru**

Vətənimizin azadlığı uğrunda zəfər yürüşünə çıxan qəhrəman oğullarımız, gecə-gündüz bilmədən, dərə-təpə demədən, soyuq-şaxta hiss etmədən, qorxunu, ölüm xofunu xeyallarına belə getirmədən, mərdi-mərdanı, yağı düşmənin üzərinə yerdilər... İlərdir ki, erməni diğalarının işgal altında saxlaşdırılan torpaqlarımızın üzərində canları Vətənə sıpar edərək, adımlı-addım, qarış-qarış irəli gedilər, yurdumuzu, kənd-kənd, qəsəbə-qəsəbə, şəhər-şəhər azad etdilər. Qarabağ uğrunda döyüşən əksəriyəti sadə ailələrindən olan, Vətən təşəbbüs-keşlərini, hünərlə oğlanlarımızın hər birinin müqəddəs amalı qəlebəni təmin etmədən geri dönməmək, bu yolda son damla qanlarınadək, vuruşub, düşməni darmadağın etmək idi. Torpaqlarımızın uğrunda canından keçmiş, şəhid olmuş, qazi olmuş, cəsur Vətən övladlarına dərin ehtiramın neticə etibarı ilə Azərbaycan cəmiyyətində vətənpərvərlik ruhunun güclənməsinə təkan verdi...

Bəli, bu Vətən müharibəsində yüksək vətənpərvərlik ruhu ile ordumuzun zəfər yürüşündə, ölüm-dirim mübarizəsində, döyüşlərdə igidlik gösterən, şəhidlik zirvesinə ucalan, əslən Zaqatala rayonunun Yeni Suvagil kəndindən olan - Ehtiram Teyyub oğlu Əhmədovdur. Mənfur düşmənlərin başlarına od ələyən, onları pərən-pərən salan, Xüsusi Təyinatlıların cəsur döyüşçüsü olmuş - saxur balası Ehtiram. Son döyüşdə xain düşmənin qadağan olmuş güləsine tuş gələn ve 24 gün hospitalda komada ölmələ mübarizə aparan, sevgi-qəhrəmanlıq dastanı yaratmış, ürəyi dolu, arzuları çin olmamış, əzizləri ilə birlikdə sevgilisinin gözünü yolda qoyan, Teyyub atanın, Sevdagül ananın son

beşiyi, iki bacının bir qardaşı barədə sözüm var... Gələcəkdə möcüzələr, yeniliklər yaratmaq, Milli Ordudan sıralarında təcrübə hərbçi olmaq istəyən - Ehtiram cəsurumuz barədə yazmaq istəyirəm. Boyu-buxunu, xoş xasiyyəti, sakit təbiəti ilə elin gözündə ucalan, yaşıdlarının etibarlı dostu, hətta bir çox qızlarla rın gizlinə məhəbbət bəslədiyi igidimizin qısa heyat hekayəsinə söylemək istərdim...

**Atalar yaxşı deyiblər ki,
“Oğul düşmən çəpəridir...”
Nə yaxşı ki, mərd igidlər,
Yurdumuzun sıpəridi...**

Qəhrəmanımızın anası Sevdagül xanım həyatda kədərlə günlər az görməmişdir. O, 3 cavdan qardaşını itirmişdi... Həyat

müəllimlərin gözü qarşısında təhsil alan, böyükən, nümunəvi bir məzunumuzun vaxtsız ölümüնü qəbul edə bilmirik. Ehtiram, məktəb illərində çox təbiyeli, mülayim, bütün dərs məşğələlərində, tədbirlərde fəallığı ilə seçilən, sağlam və pedaqoji kollektivimizin sevimliyi idi. O, tərbiyəsi, davranışı ilə özüne hörmət qazanmışdı. Hərbi və idmana çox mayilli idi. Məktəbimizdə hərbi-vətənpərvərlik mövzusunda keçirilən yarışlarda fəallıq göstərirdi. Məktəbimizin "Şahin" komandasının kapitanı kimi, rayon, respublika yarışlarında müvəffəqiyyətlə çıxışlar etmiş və Sərhəd Qoşunlarının Sərhəd zastavasında keçirilən yoxlama-sınaq yarışlarının komandanı, bütün hərbi

aprel ayında Milli Ordu sıralarında həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb. Atası - Teyyub Əhmədovun söylədiyinə görə - oğlu evvelcə Ağcabədi rayonunda 3 ay 40 gün "N" sayılı hərbi hissədə hərbi xidmətini keçib. Sonra isə hərbi xidmətini - Gornaboy rayonunda, cəbhə boyu ərazilərdə bir müddət davam etdirildikdən sonra müharibə başlamazdan bir neçə ay əvvəl - Cəlilabad rayonunun Göytəpə şəhərində, hərbi hissədə xidmətə başlamışdır. Seçilən hərbiçilər kimi Xüsusi Təyinatlı Dəstənin tərkibinə qəbul olunub və onlar əvvəlcə dənizdə, müxtəlif dağlıq rayonların meşələrində, dağlarında və sildirrim qayalarда ardıcıl təlimlər, döyüş hazırlıqları keçiblər. Bu təlimlərdə

24 gün komada qalan igidimiz...

Hər birimiz şəhid Ehtiramı daim ehtiramla yad etməliyik...

yoldaşı Teyyubla alınının təri, halal zəhməti ilə 2 qız - 1991-ci il təvəllüdü Lale və 2001-ci il təvəllüdü Ehtiramı böyütmişdilər. Bu nümunəvi valideynlər el adəti ilə qızlarını köçürmüs və Ehtiramı da vaxtı yetənde evləndirmək arzusunda idilər. Onlar nəvə sevincini də dadmışdır: Tərənanın 1 oğlan, 1 qızı, Lale balasının isə 3 övladı (2 qız, 1 oğlu) var. Büyüyə bacısı Tərənə həyat yoldaşı ilə birlikdə Rusiya Federasiyasında yaşayır. Lalə bacısı isə Bakı şəhərində yaşayır...

...Bacılarının əzizi Ehtiram isə evin dayağı idi. Teyyub qardaş müxtəlif tikinti sahələrində çalışmaqla, Sevdagül xanımımla birlikdə Yeni Suvagil kəndinin "Günaşlı" adlandırılan sahədə, məşənin kənarında min bir əziziyətlə ev tikdilər...

Niyətleri Ehtiram hərbidən dönen dənən sonra isə gəlinlərini gətirmək idi...

2001-ci il mart ayının 26-də Əhmədovlar ailəsində dünyaya göz açan Ehtiram Əhmədov 2018-ci ildə Mina Nəzirova adına Yeni Suvagil kənd 1 sayılı tam orta məktəbini əla qiymətlərlə bitirmişdi. Məktəbin fəxri idi - şəhid balamız. Məktəbin direktoru Abdurahman Soltanov Ehtiram barədə danışarken qəhərdən boğulurdu: "Təsəvvür edin ki, on bir il biz

tədbirlərde böyük fəallıqla tapşırıqları yerinə yetirmiş və məktəbimizə böyük uğur getirmişdir. Kəndimizin qəhrəman oğlu elə bunların nəticəsidir ki, hərbi xidmətə başladığı gündən özüňü nümunəvi hərbiçi kimi özüňü göstermiş, taleyinə qismət olmuş, ikinci Vətən Savaşında da mərdlik, rəşadət göstərmiş və bir dəhə vətənpərvərlik şücaəti göstərərək adını şanlı tarihimizə qızıl hərflərle yazdıraraq, torpaqlarımızın yağı düşməndən azad edilməsində şəhadətə qovuşmuşdu. Onun həmyaşlılarına, məktəblilərə nümunə olacaq, daima xatırlanacaq, fəxr ediləcək - igidlik göstərmişdir. Ruhun şad olsun hamımızın balası, məktəblilərin yaddaşlarına hekk olunacaq şücaət göstərən - Ehtiram..."

Bu günlər adını ehtiramla çəkdiyimiz şəhid el oğlumuz hərbiye mayilli olması gəndən gelir. Cənki, onun, hal-hazırda təqaüdçü olan əmisi, polkovnik Mehrali Şamxalov 30 ilə yaxın Daxili Qoşunlarda xidmət keçib.

O, da Birinci Qarabağ Savaşında, hal-hazırda Daxili Qoşunların reisi olan, general polkovnik Şahin Məmmədovla birlikdə iştirak edib. Ağdərə uğrunda gedən döyüslərdə yaranmışdır. Əmisi döyüş yolunu bu savaşda davam etdirən Ehtiram Əhmədov 2019-cu ilin

Ehtiram xüsusi ilə seçilib.

Sevdagül xanım deyir ki, and içmə mərasimində atası, bacısı Lalə ilə birlikdə hərbi hissəyə oğlunun yanında gediblər. Yaş tökməkdən gözleri qızarmış, beli əyilmiş şəhid anasını təsel-liverici kəlmələrlə ovundurmaq elbəttə ki, mümkünüszdür.

O, sonra dedi: "Oğlum xeyli dəyişilsə də, hərbiçi kimi ciddi-ləşsə də, gülərəzlülük, xoş təbəssüm və münasibəti dəyişilməmişdir. Çox sevinmişdi, bizi zəruriyədən qoruyub. Hiss etmişdi ki, bu sonuncu görüşdür. Bizdən ayrılmak istəmirdi... Xidməti barədə açıq danışmirdi, "Arxayın olun, hərbi xidmetimiz yaxşı keçir, komandirlərin tapşırıqlarına əməl edirik, sizin başınızı aşağı etməyacəyəm. Hərbi xidmətdəki məsuliyyəti, sözü bütöv olmayıçox yaxşı bilirəm. Biz hərbi and qəbul etmişik, əməl etmek isə hər birimizin borcudur. Axi, biz Vətənimizin keşkilərəyi" deyirdi. Ehtiramla tez-tez telefonla danışırıq, hal-həvalından xəbər tuturduq. Təlimlər dövründə xeyli müddət əlaqə saxlaya bilmədik. Vəziyyətdən başa düşmək olurdu ki, müharibə qaçılmazdır. Məlumatlara görə erməni diğərləri tez-tez sərhəd boyu atəşkəs rejimini pozur, mülkü və təndaşlara atəş açır, cəbhə boyu hücumu keçmək isteyirlər... Oğlumuz isə bize bu barədə heç nə demirdi."

Ardı 11-ci sahifədə...

Əvvəli 10-cu səhifədə...

Şəhid Ehtiram Əhmədovun atası danişarkən hiss olunurdu ki, oğlunu vaxtsız itirmek neçə ağır və acılı dərddir. Çünkü, 2 qız övladından sonra oğlu dün-yaya gələndə valideynlər sevinc hissələrini aşkar şəkildə bürüze vermişdir. Teyyub ata, Sevdagül ana Ehtiramı halal zəhmətlə, böyüdüb, ərsəyə çatdırılmış və Vətənin keşiyinə sağ-salamat yola salmışdır. O, dün-yaya göz açanda hardan bileydi ki, illərlə işgal altında qalan torpaqlarımızın azad edilməsində döyüşəcək və əsil qəhrəmanlıq göstərərək, əbədiyyətə qovuşacaqdır... Ana, ata və bacılarının, əzizlərinin, dostlarının, yaxın qohum-əqrabalarının gözlərini yaşılı qoyacıdır...

Şəhidin atasının dediklərindən: "Oğlumu heç vaxt yaddan çıxara bilmərəm. Mərkəzi Hospitalda komada olarkən onun gözlərimin içine baxa-baxa susqunluğu ürəyimi param-parça edirdi. Çünkü, oğlum nə danişə bilirdi, nə də suallarına cavab vermirdi. Yaşamaq istəyirdi, amma... Düşmənin ona atdığı qadağan edici gülə sol gözünün altından keçmiş, baş nahiyyesini və beynini zədələyərək, gicgah hissəsində ilışib qalmışdı. Oğlum yaşamaq eşqi ilə, əziiyyət çəkə-çəkə, arzuları çin olmayaraq, gözlərini əbədi olaraq yumdu. Bu anları yaşamaq ata üçün çox ağırdır..."

Şəhid atası bildirir ki, Ehtiram hələ orta məktəbdə təhsil alanda, yeni hərbçi olmaq arzusuna düşəndə Daxili Qoşunlar da Xidmət etmiş emisi, polkovnik Mehrlı Şamaxalov onu - özünü xidmət etdiyi Daxili Qoşunlara dəvət etmişdi. Amma, Ehtiram emisinin təklifindən imtina etmiş və Milli Ordu sıralarında, cəbhədə yerləşən hərbçi hissələrdən birində xidmət edəcəyini bildirmişdir...

Məlum olduğu kimi, 2020-ci ilin sentyabr ayının 27-də mənfur erməni, səhər saatlarında, alman faşistləri kimi xaincesinə - Azərbaycana qarşı növbəti təxribat tövəmişlər. Ali Baş Komandan İlham Əliyevin emrinən sonra Şanlı ordumuz, redətli, cəsur hərbçilərimiz düşmənə qarşı ölüm-dirim mübarizə zəsinə başlamışdır...

Mühəribenin ilk günlərindən Ehtiram Əhmədovun xidmət et-

diyi Xüsusi Təyinatlardan ibarət tağımı ön xətdə döyüşləre qatılmışdı. Vətənpərvər hərbçilərimiz azığın ermənilərin artilleriya "yağışı" altında onların həmlelərini dəf edə-edə, irəliləyərək, torpaqlarımızı yağı düşməndən təmizləyirdilər. Ehtiramın döyüş yolu Tərtərdən, Talış kəndi istiqamətindən başlayaraq, Suqovuşanın azad edilməsi uğrunda gedən ağır döyüşlərdə, ən mürəkkəb və ən mühüm mövqelərimiz uğrunda şücaət göstərmişdir. Daha sonra Xüsusi Təyinatlıların tərkibində fədailər qorxmaz keşfiyyatçı kimi düşmənin postlarını, istehkamlarını, hərbi obyektlərini tam dəqiqliklə müəyyənləşdirikdən sonra, döyüşçülərimi həmin ərazilərimizi düşmən qüvvələrindən azad ediblər. İnədindən dönməz keşfiyyatçı,

Cəbrayıllın kəndlərinin, Hadrut qəsəbəsinin, Tuğ və digər kəndlərinin azad edilməsində sözə ifadə olunmaz dastanlar yazılıcaq və kinolar çəkilecək, qəhrəmanlıq epizodları göstərmişdir. Dəfələrlə ölümündən qorxmayaq, düşmənin mühabisəsində qalan bizim yaralı və digər döyüşçülərimizi çıxartmış və ölümündə xilas etmişdir. Məlum idi ki, düşmən bu mühabəyə çoxdan hazırlaşmış. Özlərinin müdafiə istehkamlarını qurmuşdular. Amma döyüşçülərimizi, onların önündə gedən keşfiyyatçı Ehtiramı bunlar çəkirdirmirdi.

Hətta o, dəfələrlə erməni hərbçiləri ilə üz-üzə gəlmiş, onları həm silahla, həm də əsl idmançı gücü ilə məhv etmişdir. Onun şücaətindən çox-çox danışmaq olar. Ehtiram özüne

şəhidin tağım komandiri, leytenant, qazi Şahin Abbaslı isə, döyüşçülərimizin şücaətindən, xüsusi ilə də, Ehtiramın necə mərd, qorxmaz keşfiyyatçı olmasından, onun hərbi təlimlərde, hərbi normativlərdə tapşırıqları necə yerinə yetirməsindən, bütün tapşırıqları böyük həvəsle yerinə yetirməsindən, döyüşlərdə yaşının az olmasına baxmayaraq tam hazırlıqlı olmasından, vəhşi düşməndən qorxu nədir bilmədən mübarizə aparmasından, danişirdi. Komandır daha sonra dedi: "Halal olsun, onlara nə qədər alqışlar düşür. Belə tərbiyeli, hünərver, döyüş tapşırıqlarını əla yerinə yetirək, milliyyətdən asılı olmayıraq, Vətəne can deyən qəhrəman oğulların valideynlərinə. Bir komandır kimi böyük məsuliyyətlə deye bilərem ki, Ehtiram bizim tağımın fəxri, birincisi, əsl hərbçi, keşfiyyatçı kimi müsbət keyfiyyətlərə malik bir cəngavərimiz idi. O, Tərtə-

qəhrəmanlıq heykəli ucaltmışdır.

Füzuli uğrunda gedən döyüşlər, İkinci Qarabağ Savaşında müstəsna rol oynayıb. Düşmən bu ərazilərdə daha çox canlı qüvvə toplamış və hərbi texnika yerləşdirmişdir. Onlar hətta qadağan olunmuş belə silahlardan istifadə edirdilər. Yenə də Ehtiram döyüşçülərimizlə önde gedirdi. Oktyabr ayının 16-də daha qızığın döyüşlər getdi. Xeyli sayıda yaralımız oldu, ancaq hərbçilərimiz ermənilərə aman vermirdilər. Mən də həmin döyüşdə ağır yaralandım. Bir neçə döyüşümüz şəhid olundu, cəsur keşfiyyatımız Ehtiram da həmin döyüşdə namərd güllesinə tuş gəldi. Məlum oldu ki, onu yaralılarımızı döyüş meydanından çıxararkən vurublar. Heyf belə oğuldandan, fəxriyiz, Vətənimizin xilaskarı Ehtiramdan. O, unudulmayacaq bir qəhrəmandır."

Şəhidin atası söylədi ki, oğlu-

mu oktyabrın 17-də Bakı şəhərində Mərkəzi Hərbi Hospitala yerləşdirilər. "Xeyli müddət idi ki, Ehtiramla danışa bilmirdik. Nigarən idik. Bilirdik ki, mühabəbə gedir. Bilmirdik ki, Ehtiram cəbhənin ən qaynar nöqtəsindədir. Bakıda tikintide işləyirdim. Onun hospitalda olduğunu yaralı döyüşü yoldaşından öyrəndim. Axırda Ehtiramı noyabr ayının 2-də Mərkəzi Hərbi Hospitalın Reanimasiya Şöbəsində tapdıq... Artıq gec ididi... Düz 24 gün oğlum ölümle çarpışdı... Noyabr ayının 9-da... Ehtiram balamız ömrünün şirin vaxtı - gözlərini əbədi olaraq yumdu... O, canlı bir əfsanə, arxamız ididi" dedi, Teyyub qardaşımız.

...Noyabr ayının 10-u Günü, yeni Qələbə günü Ehtiramın şəhid olması xəbəri bütöv Zaqatalanı, doğma Yeni Suvagil kəndini şoka saldı. Elə bil hər tərəf sükuta dalmışdı. Həmin gün Ehtiramın dünyaya göz açdığı evlərinin yaxınlığında six meşədəki quşların səsi də kəsilmişdi... Uşaq yaşlarında dostları ilə bu meşəyə Ehtiram tez-tez gedər, meşəni dolaşar, gile-meyvələr toplayar, moruq, böyürtkən yiğardi... Ehtiramın artıq usaqlıq illeri nağıla çevrildi...

Noyabr ayının 10-da Milli Ordumuzun qəhrəman keşfiyyatçısı, saxur el oğlumuz Vətən sevgisini üzəyində yaşıdan, məhəbbət sevgisini isə ağ göyərçinlər göylərə pərvazlandıran Ehtiram Teyyub oğlu Əhmədov Vətən Savaşında Yeni Suvagil kəndin 3-cü şəhidi kimi kənd qəbristanlığında, digər şəhidlərin sırasında son mənzilə yola salındı, elliklə, böyük Ehtiramı...

Teyyub qardaş, Sevdagül bacı, Tərənə və Lale bacıları Siz təpər tapın, mərd Ehtiramla fəxr edin. Ona görə ki, o, bütöv Azərbaycanın cəfəkeş, fəxri, xilaskarıdır.

Prezidentin sərəncamı ilə Ehtiram əhmədov göstərdiyi şücaətə, igidiyiə görə (ölümündən sonra) "Vətən uğrunda mədal" ilə təltif olundu.

Həmçinin onun adı şəhid - idmançı kimi Azərbaycan Cüdo Federasiyasının "Şərəf" kitabına yazılıb.

Korrupsiyaya qarşı mübarizə dövlətçiliyin güclənməsinə xidmət edir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə tarixi zəfərə imza atan rəşadətli orduyunun gücü yanında ərazi bütövülüyümüzün temin edilməsi ilə nəticələmiş 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra Azərbaycanın qarşısında inkişaf mərhəlesi açılmış, yeni reallıqların diktə etdiyi çağırışlar fonda bütün istiqamətlərdə olduğu kimi, hüquq siyaseti və onun tərkib hissələrindən biri olan korrupsiya ilə mübarizə sahəsində də daha səmərəli və mütləqəqqi addımların atılması günümüzün tələbinə çevrilmişdir.

Əslində, tarixi paralellər aparsaq gərək ki, cəmiyyətin mənəvi saflığı uğrunda dövlətimizin başçısının nümayiş etdirdiyi ezm və irade Azərbaycan xalqının ümumülli idarı Heydər Əliyevin ideoloji baxışlarının siyasi varislik prinsipi üzərindəni inikasıdır. Belə ki, qanunun alılıyinin, insanların konstitusional hüquqlarının, əlaqə dəyərlərinin yüksək seviyyədə temin edilməsi Heydər Əliyev ideologiyasının əsas qayesini təskil edən meyarlar sırasında mühüm yer tutur. Təsadüfi deyil ki, 1969-cu ilde Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi vəzifəsinə seçilmişindən dərhal sonra bu məsələlər xüsusi diqqət ayırmış ulu önderin zəngin fealiyyət bioqrafiyasının ən dəyərli sahifelerindən biri sayılır.

Bu gün isə həmin fealiyyət ölkə Prezidenti İlham Əliyevin timsalında yeni dövrün tələbləri kontekstində dəha geniş vüset almışdır. 2003-cü ilde ilk dəfə ölkə Prezidenti vəzifəsinə seçiləndən cəmi bir neçə ay sonra cənab İlham Əliyevin qanunvericilik təşəbbüsü əsasında Milli Məclisə təqdim etdiyi "Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında" qanun layihəsi 13 yanvar 2004-cü il tarixində ölkə parlamenti tərəfindən qəbul olunaraq, 2005-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minmiş və ötən dövr ərzində çoxsaylı elave və dəyişikliklər sayesində təkmilləşdirilmişdir.

Azərbaycanın korrupsiyaya qarşı mübarizə təcrübəsi sistemli, kompleks və innovativ xarakter ilə seçilir. Bu sahədə görülen tədbirlər çərçivəsində ciddi qərarlar qəbul edilmiş, yəni baxışlar və vəzifələr müyyən edilmişdir. Şəffaflığın artırılması və korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Milli Stratejiyanın təsdiq edilmişdir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı (2007), Korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Dövlət Proqramı (2004-2006-ci illər), 2012-2015-ci illərdə reallaşdırılmış Açıq Hökumətin təşviqinə və Milli Fealiyyət Planı, Korrupsiyaya qarşı mübarizəyə dair Milli Fealiyyət planları da bu sahədə edilmiş sanballı uğurların normativ-hüquqi əsasını təskil etmişdir.

Sevinclidi haldir ki, gənc dövlət olmasına baxmayaraq, Azərbaycan Respublikası qısa müddət ərzində korrupsiyaya qarşı mübarizə sterasində beynəlxalq standartlar səviyyəsinə çəvik və sarsılmaz strategiya formalaşdırılmış və onun səmərəli tətbiqinə nail olmuşdur. Qanunun alılıyının təmin edilməsi və insan hüquqlarının etibarlı şəkildə qorunmasına təmin etmək məqsədile inkişaf etmiş ölkənin beynəlxalq təşkilatların təcrübəsi diqqətən öyrənilir və nəzəre alınır. Ölkəmiz 2005-ci ildən özünü qeyd-şərtləri və bayanatları ilə BMT-nin Korrupsiya "leyhine Konvensiyasına" qoşulmuşdur. Ölkəmiz bununa üzərinə götürdüyü öhdəlikləri müvəffeqiyyətə

dir, iqtisadi və sosial inkişafi ləngidir, elverişli biznes mühitinin yaranmasına mane olur. Ona görə də bu negativ amilə qarşı mübarizənin davamlı olması, korrupsiyanın qarşısının alınması ilə bağlı müasir çağışlırlara uyğun effektiv mexanizmlərin tətbiq edilməsi xüsusü əhəmiyyət kəsb edir. Bu baxımdan, preventiv tədbirlərin görülməsi, ardıcıl islahatların aparılması, o cümlədən, bu qəbilden olan cinayetlərin qarşısının alınması, onları töretdiməş şəxslər münasibətde ciddi tədbirlərin həyata keçirilməsi qarşıya qoyulan məqsədə nail olmaq üçün mühüm şəhər olımnudur.

Bütün bu müsbət göstəricilərin elda olunmasında 2004-cü ilde ölkə Prezidentinin müvafiq sərəncamı əsasında yaradılmış Azərbaycan Respublikasının baş prokuroru yanında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdaresinin uğurları və səmərəli fealiyyəti mühüm rol oynayır. Yeri gəlmüşən, bu komisiya hakimiyətin bütün qollarını özündə paritet əsaslarında ehtiva edir və bu, dövlətçilik bacılığında çox vacib siyasi və hüquqi yanaşmanın təzahüründür. Ötən dövrde komissiyanın, QHT-lərin və vətəndaş cəmiyyətinin six eməkdaşlığını nail olunmuşdur ki, bu da son nəticədə ümumi seyrlərin birgə uğurunu sərtləndirən amıldır.

Ölkəmizdə korrupsiyaya qarşı mübarizə iki istiqamətdə aparılır. Bunlardan birincisi preventiv əsərlər, yəni, qabaqcıl tədbirlər, dövlət orqanlarının fealiyyətinin şəffaflığının təmin olunması və digər mexanizmlərdir. İkinci istiqamət isə cinayət təqibidir. Son illər ölkəmizdə idarəetmə sahəsində şəffaflıq təmin üçün bir sıra struktur islahatları həyata keçirilib və bunun nəticəsi olaraq görünen işlərin

səmərəsini artırmaq üçün ceza tədbirləri ile müşaiyet olunan hüquq adımlarla müqayisədə marifendirmə və digər mütləqəqqi əsərlər və metodlarla idarətəcək şəhəri təqibidir. Belə ki, əger əvvəlki illərdə cəza siyaseti və cinayət təqibinin üstünlük təskil edirdi, son dövrlər müasir informasiya texnologiyalarının tətbiqi və şəffaflıq siyaseti korrupsiyaya qarşı mübarizədə effektiv rol oynamışdır.

Həyata keçirilən genişməqəysli islahatların digər istiqaməti dövlət qulluqçusu-vətəndaş münasibətlərində bürokratiya, süründürməciliyi və korrupsiya hallarının aradan qaldırılmasında mühüm rol oynayan yeni yanaşmaların formallaşmasıdır. Bu işə müstəsna töhfəsi beynəlxalq aləmdə Azərbaycanın kreativ brendinə çevrilmiş "ASAN xidmət" markezinin milyonlarla insanı əhatə edən fealiyyət coğrafiyasının daha da genişləndirilmesi, əhalinin məşğulluğu, əmək, sosial müdafiə və təminat sahələri üzrə 130-dan artıq xidmətin "bir pence-rə"dən təqdim edilməsinə imkan verən nadir layihə kimi Dayanıqli və Operativ Sosial Təminat (DOST) markezinin fealiyyətə başlaması Azərbaycanda korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində dövlət və cəmiyyət aralarında olan həmşəyiliyin bariz nümunəsidir.

Sərəncamda qeyd olunur ki, əmək inkişafə və təhlükəsizliyi mənfi təsir göstərən korrupsiya qanunun alılıyinine və sosial ədalətə ciddi təhlükəye yara-

kəmə və hüquq islahatlarına böyük təkan vermişdir. Ölkəmizdə həyata keçirilən hüquq islahatlarının əhəti dairəsi genişlənməsi son nəticədə insanların hüquq və azadlıqlarının daha yaxşı təmin olunmasına hesablanıb.

Bu sahədə həyata keçirilən həm kadr islahatları, həm də institusional islahatlar öz müsbət neticələrini verir və bu siyaset davam etməkdədir. Bu prosesdə korrupsiyanın bizim inkişafımıza vurduğu zərberləri minimuma endirmək məqsədi çox ciddidir. Bu mübarizədə ictimai fealiyyət də geniş şəkildə olmalıdır. Bu xüsusda, Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanda korrupsiyaya qarşı mübarizənin gücləndirilməsi ilə bağlı verdiyi tapşırıq və tövsiyələr görülen işlərin keyfiyyətce yeni mərhələyə qədəm qoymasına səbhə olımnudur.

Bələliklə, Korrupsiyaya qarşı mübarizənin gücləndirilməsinə dair 2022-2026-ci illər üçün Milli Fealiyyət Planı Azərbaycan Respublikasında yürüdülən islahat konsepsiyalarının davamlılığı ilə xarakterize olunmaqla bu sahədəki fealiyyət prosesində her bir dövr və mərhələnin spesifik tələblərinin nəzərə alındığını göstərir, onun milli mənəfəye xidmət edəcək cəhətlerini nəzərə alır və öncədən uğurlu nəticələri hesablayır.

Müasir reallıqların nəzərə alınması bacılığından bu sənədin ciddi təriflərindən biri də odur ki, onun fəlsəfəsi həm də Vətən müharibəsi nəticəsində işğal altında olan ərazilərin azad edilməsi ilə ölkəmiz üçün yeni inkişaf mərhələsinin açılması ilə uzaşır. Çünkü xarici və yerli investorların həmin ərazilərdə infrastruktur layihələrin icrasına cəlb edilməsi, bu torpaqlarda sahibkarlıq fealiyyətinin genişləndirilməsi bölgənin gələcək inkişafına ciddi töhfə vere biləcək amillərdir. Korrupsiyadan azad mühit və şəffaflıq kimi komponentlər isə burada həlli-ci rola malik göstərici rolunda çıxış edir.

Bütün burlar onu deməye əsas verir ki, Korrupsiyaya qarşı mübarizəyə dair yeni Milli Fealiyyət Planının qəbul edilməsi ölkəmizin hazırlı inkişaf mərhələsində negativ meyillərə qarşı nəzərə tutulan sistem xarakterli tədbirlərin effektivliyini və davamlılığını təmin edəcək yeni bi-senəd kimi mühüm siyasi əhəmiyyətə malikdir.

Qarşıya qoyulmuş əsas prioritet istiqamət və məqsədlərə sərasına həm də dövlət sektorunda idarəetmə mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi, yerli özüñüdərətənədə aşkarlığın və iciti-miştiraklılığın təmin edilməsi, özlə sektorda beynəlxalq standartlar əsasında antikorrupsiya standartlarının formalşdırılması, müvafiq istiqamətlərdə qanunvericiliyin mütləqəqqi şəffaflığın təkmilləşdirilməsi daxildir.

Şübə yoxdur ki, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin korrupsiya ilə mübarizəyə verdiyi önmənin ifadesi ki-mi ərsəye gələn milli fealiyyət planında eks etdirilmiş kompleks tədbirlərin icrası ölkəmizdə bu sahədə həyata keçirilən məqsədyönüllü və qətiyyətli fealiyyətin tərkib hissəsi olaraq şəffaflığın artırılmasına, dövlət orqanları tərəfindən göstərilen xidmətlərin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılmasına, ictimai nəzarətin təşkilində və korrupsiyanın işfa olunmasında vətəndaş cəmiyyəti institutlarının rolinin artırılmasına xidmət edəcəkdir.

Əziz TAQVERDİYEV
**Tərtər Hərbi prokurorluğunun
böyük müstəntiqi, ədliyyə kapitanı**

Şamil Süleymanlı: “Ölülər”də poçt müdürü rolunu oynamaya istəyərdim

Dünya mədəniyyət xəzinəsinə istedadlı müsiqiçi, aktyor, rəssam, məmar və müğəm ifaçıları bəxş etmiş Şuşa mədəniyyətimizin nadir və tek-rarsız incilərindən biridir. Bu gözel di-yarda doğulub boy-a-başa çatmış istedadların hər biri öz adını Azərbaycan mədəniyyəti tarixine qızıl hərflərlə həkk edib. Bu gün onlardan biri - es-lən şusalı olan tanınmış aktyor, Azərbaycanın Xalq artisti Şamil Süleymanlı ile müsahibəni təqdim edirik.

- Bəlkə də bunu axırdı soruşma-liydim. Amma istərdim ki, müsahibəməzə elə bu sualla başlayaq. Çünkü uşaqlıq illərinizin heç də xoş keçmədiyiini bilirəm. Bu həyatda qazandıqlarınıza görə kimlərə bor-cusunuz?

- Bəli, uşaqlığım çox ağır keçib. Va-lideynlərimi çox erkən itirmişəm. Bu, mənim üçün nə qədər çətin olsa da, həyat davam edirdi. Yaşamaq üçün özündə güc tapmalı, hər şəxsa qaldı-ğım yerdən davam etmeli idim. Çətin anlarında atamın dostları məni tək qoymadılar. Hər zaman yanında ol-dular. Mehəz onların sayesində həyatın çətinliklərinə sına gerib, əsl insan kimi yetişdim. Heyatda əldə etdikləri-mə görə onlara borcluyam.

- Bu sənəti seçərkən qərar ver-mək çətin olmadı ki?

- Aktyor sənətini seçmək öz qəra-rım olub. Bu həyatda qarşıya qoydu-ğum əsas məqsəd idi. Təhsil aldığım müddədə aktyorluğun kənardan gö-ründüyü qədər asan olmadığını anla-yırdım. Amma qorxmurdum... Çox çalışaraq sənətde öz yerimi tapa bildim. Çəkildiyim filmlərin süjet xətti, yarat-dığım obrazların xarakteri getdiyce mürekkebəlsərdir. Nə qədər qəribə səslənəsə də, fikrimcə, mənfi rolu ifa etmek daha asandır. Çünkü oynadı-ğım obrazın mənfi olduğunu biliyin- üçün baş verənlərlə barışsın, ezbab- çıkmırısn. Bir aktyor kimi tamaşaçı-ya obrazın həm mənfi, həm də müs-bət tərəflərini çatdırılmışam ki, onlar nəyin yaxşı, nəyin pis olduğunu anla-ya bilsinlər. Tamaşaçı bir anlığa da ol-sa, özünü mənim yerimdə təsəvvür ede bilirse, deməli, aktyorluq mehər-tim sayesində nəyəse nail olmuşam.

- Hazırda filmə, seriala çəkilirsi-nizmi?

- Sözün düzünü deyim ki, televizi-yada çalışmaq çox xoşuma gelir. 2023-cü il mənim üçün çox xoş oldu. Çünkü dörd-beş filmə çəkildim. Bu il isə bir serialdan təklif almışam. Ca-

van oğlan çəkir. Hazırda layihə üzə-rinde işleyirik. Qabaqcadan danış-maq mənə düşmür, ona görə də layi-he bərəsində geniş məlumat vermə-yəcəm. Sadəcə bir məqamını deyə bi-lərem ki, falçı rolunda oynayacağam.

- Rol alıǵınız filmlər arasında ən sevdiyiniz, yaddaqlan sahne hansı olub?

- Çəkildiyim filmlərin bir çoxu həyatimda silinməz iz qoyub. Ən xoşbəxt bərənim var. Cox sevdiyim, gözümün işığı, şair dostum Ramiz Rövşən, “Ev-lənmək istəyirəm” (“Papaq”) filmində adımı sesli formada çəkir. “Bu bəyəndələr də yaxşı hərifləyiblər. Şamil” sözlerini həmin filmdə Ramiz Rövşən deyir. Çünkü aktyor gəlməmişdi, heç kim o cümləni yaza bilmirdi. Ramiz Rövşən həmin sözləri özü yazdı. Mən de onun ayaqlarına yixılıb dedim ki, “ay dədə, axtı sən məni çox istəyir-

bu rolu oynaya bilmərəm.

- 1974-cü ilde “Baladadaşın ilk məhəbbəti” filmi ilə ilk işinizi imza atındı. Daha sonra “Tütək səsi”, “Ev-lənmək istəyirəm”, “Bəyin oğurlanıb”... Həmin filmlərin bu qədər rəğbet qazanacağınızı təxmin edirdiniz?

- Bəli, yaradıcılığım “Baladadaşın ilk məhəbbəti”dəki Baladadaş rolu ilə başlayıb. Bu, diplom işi idi. Tale elə getirdi ki, həmin film bizim hamımızın həyatında bir dönüş yaratdı. Amma mən bu qədər rəğbet qazanacağımı təxmin etmirdim.

- “Bu rolda tamamilə özümü tap-mışam” dediyiniz rol olubmu?

- Hər dəfə kamerası qarşısında daya-nanda anlaşılmaz hissələr keçirdim. Əvvəller bunu sənətdə gənc olmağım-

mübariz deyil. O bilir ki, həle mübari-zə aparmağın vaxtı çatmayıb. Onun da mübarizəsi adam dolamaqdır. Bu, menim variantımdır. Yəqin ki, o filmi bir də çəkməyəcəklər, o rolu mənə verməyəcəklər. Amma mən öz içimdə oynadım o rolu. O filmin rejissoru da özüm oldum, aktyoru da...

- Teatr Sizin üçün nə qədər cal-bedicidir?

- Şəxşən mən teatrdə işləmək istə-merəm. Teatr böyük sənətdir, düzüñü desəm, mən teatrdan qorxuram. Orada özünü tamam başqa cür hiss edir-sen. Kinoda isə insan özünü sərbəst hesab edir. Kino mənə dahan yaxındır.

- Müsahibələrinizin birindən “Şu-saya getdim, evimi tapdim” demisi-niz. Size doğma olan bu torpağı gedəndə hansı hissələri yaşadınız?

- Deməli, 1994-cü il mayın 11-de ad günüm oldu, sehri gün Məkkəyə getdim. Orada əhd etdim ki, qılıbə qazanaq. Şuşa məscidində namaz qılıqla mənə nəsib olsun. Mənim ən böyük duam bu idi. Beləliklə, ad gü-nümde Məkkə ziyarətində bu duaları etdim. 27 ilden sonra böyük olan Allah Şuşa məscidində namaz qılmağı mə-ne nəsib etdi. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin böyük bacarıq və qətiyyətə rəhbərlik etdiyi Qarabağ savaşı, Vətən mühərbişi xalqımızın böyük Qılıbəsi ilə başa çatdı.

Hazırda sevindirici haldır ki, Şuşa-da və işgaldən azad olunan bölgələr-mizdə yüksək seviyyəli bərpa-quruluş işləri gedir. Biz Şuşaya gedəndə kaş görərdinizi ordumuzun əsgərləri necə sevindilər.

Onların əsgər olduğunu unutmus-dum. Ele bilirdim ki, öz balalarımla, oğlumla görüşə gəlmişəm. Ən gözəli isə Şuşada evimizi de tapdim. İnanıram ki, ulu baba və nənələrimin, ata-mın ruhu sevinir. Bundan sonra hər şey yaxşı olacaq.

P.S. Samil müəllimlə söhbətimiz çox maraqlı oldu. O, əvvəlcədən düt-şünülümsə cavabları deyil, hər şeyi ol-duğu kimi danışmağı üstün tuturdu. Bu, sevimli aktyorumuzun səmimi-yətindən irəli galırdı. Müsahibə zama-nı keçirdiyi heyəcanı çatdırmağı Şa-mil müəllim çox yaxşı bacarırdı.

Şamil Süleymanlının keçdiyi həyat yolu gənclərimiz üçün örnəkdir... Gə-rek hər kəs çətin veziyətlərə baxma-yaraq, bir vaxtlar Şamil müəllimin et-diyi kimi özündə güc, inam və iman, sevgi təpib yolu davam etsin.

sen”. Bu gün filmin o yerini mən dün-yanın heç bir filminə dəyişmərəm. Çünkü orada Ramiz Rövşənin səsi gə-lir. Bu, Ramiz Rövşənin səsində və dilində nəsildən-nəsle keçəcək. Aktyor sənətmədə mənim üçün ya-dımda qalan sahnələrdən biri də bö-yük dramaturquımız Hüseyin Cavid haqqında film çəkilərən olub. Filmde mənə bir rol vermişdilər. Rolda aktyor Abbas Mirzənin üzüne durmalydım, onu satmalydım. Rol mənə verilən zaman etiraz etdim ki, Abbas Mirzənin yuxuda belə üzüne dura bilme-rəm. Rejissor məndən küsdü. Bildirdi ki, bu aktyor danışığı deyil. Rejissor Ramiz Həsənoğluна dedim ki, senin atan Həsənəqə Mirzəyev mənə dərs deyib, bildirib ki, teatr nağıldır. Öz na-gılıñızı qorunmayacaqsınızsa, bu sən-te getmeyin. Hesab et ki, Abbas Mirzə nağılı da mənim nağılımdır. Mən

- Daha hansı rollara çəkilmək is-terdiniz?

- “Ölülər” əsərində poçt müdürü rolunu oynamaya istəyərdim. Çünkü bu rol mənim üçün ısgəndərən də böyük roldur, daha çox əhəmiyyət kəsb edir. Mənəcə, o da ısgəndər qədər ağıllı, bu dünyaya beləd insandır. Sadəcə, o,

Gürcüstanda Ermənistanla müttəfiqlik məsələsinə yenidən baxılacaq?

Cənubi Qafqaz regionunun iki ölkəsi - Ermənistan və Azərbaycanın məlum münasibətlərinin fonunda proseslərdən kəndərda qalmış kimi təsir bağışlayan Gürcüstanın da digər iki respublika arasındakı münaqişədən sonrakı dövrün siyasi axarına cəlb edilməsi sərətlənir.

Bakı ile yüksək əlaqələrə malik Tiflis rəsmi İrəvanın son zamanlar sürekli maraq göstərməsini təsadüf saymaq təbii ki, mümkün deyil.

Bu günlərdə Gürcüstan hökumətinin ABŞ Senatına göndərdiyi etiraz məktubuna, eləcə də Gürcüstanın adliyyə nazirinin bu ölkənin sabiq prezidentinin Gürcüstandaxili siyasi proseslərdə iştirak edə bilməyecəyi ilə bağlı açıqlamasına diqqət yetirək.

Gürcüstan Maliyyə Nazirliyinin Gəlirlər Xidməti ABŞ senatorlarına müraciət edərək, ölkənin Rusiyaya qarşı sanksiyalarından yayınması ilə bağlı ittihamlara aydınlıq getirilməsini tələb edib. Gürcüstan tərəfi amerikalı həmkarlarının qəbul etdiyi sənədin hansı dəllillərə əsaslandığını dair açıqlama istəyib. Bir sözə, gürçülər amerikalılardan konkret səbüt təqdim olunmasına israr ediblər.

Eyni zamanda, Gürcüstan Maa-liyə Nazirliyinə rəsmi Tiflisin bey-nəlxalq sanksiyaları pozmasını təsdiqleyən hər hansı konkret faktın və ya sənədin təqdim edilmədiyi açıqlanıb.

Qeyd edək ki, ABŞ-nin bir neçə senatorunun və maliyyə ekspertlərinin iştirakı ilə keçirilən iclasda Gürcüstanın Rusiyaya bəzi məhsullar, o cümlədən, yarımkiriciliklər tədarük etdiyi bildirilir. **Eyni zamanda, Gürcüstan Rusiyaya yardım edən ölkə kimi göstərilir.**

ABŞ senatorlarının və ekspertlərinin qəbul etdiyi bu bəyanatla

parallel Gürcüstanın sabiq prezidenti Mixael Saakaşvilinin tərefdarlarının onun azad edilmesi istiqamətdə aktivlədiyi barədə xəbərlər çoxlamağa başlayıb. Tərefdarları hazırda həbsdə olan keçmiş prezidentin azadlığa buraxılması üçün imzatoplama kampaniyasına başlayıb. Əslində, bu iki fakt rəsmi Tiflis üçün ciddi əhəmiyyətə malik ola bilər. Bu isə sözsüz ki, Cənubi Qafqazda Qərb dəyərlərini möhkəmləndirməyə çalışan avropanlı diplomatları ciddi şəkildə narahat edir. Çünki Gürcüstanla Çin arasında siyasi, iqtisadi və mədəni əlaqələrin genişlənməsi və gücləndirilməsi Avropanın Gürcüstana təsirini əhəmiyyətli dərəcədə azaldacaq. 2023-cü ilin avqustundan Tiflislə Pekin arasında strateji tərəfdəşliğin əsasının qoyulmasından sonra Qərbin siyasi dairələri Gürcüstanla bağlı siyasetində aktivliyi daha da artırıb. Bura xüsusi Ermənistanın Gürcüstanla strateji tərəfdəşliğə can atması da daxildir.

Bütün bunların fonunda Ermənistanın siyasi hakimiyəti son zamanlar rəsmi Tiflislə əlaqələri intensivləşdirməyə çalışır, hətta İrəvanın müzakirəyə çıxardığı mövzular strateji tərəfdəşliq kontekstində qurulur. Rusiyadan qopub Qərbe doğru kurs götürən rəsmi İrəvanın Al-nin əsas ölkələrindən biri olan Fransadan elde etdiyi müasir silahları Gürcüstan üzərindən daşımış və bunun gələcək zamanında mümkünlüyünə nail olmad üçün Ermənistan Gürcüstanla strateji tərəfdəşliq əldə etməyə, Qərbin siyasi institutları isə rəsmi Tiflis hər cür təzyiqi göstərməyə çalışır.

Bu arada Avropanın ciddi rəqib, həm də Rusiyaya yaxın güc mərkəzi kimi qəbul etdiyi Çin Gürcüstan vətəndaşları üçün viza rejimini ləğv edib. Gürcüstanın Baş naziri İraklı Kobaxidze hökumətin sessiyasında bildirib ki, bu qərardan sonra Gürcüstan vətəndaşları Çin-

də 30 günədək vizasız qala biləcək.

Əgər Çin Gürcüstan vətəndaşlarını öz hüdüdlərindən içəri 30 gün müddətində vizasız buraxmaq haqqında qərar verirsə, deməli, Pekin və Tiflis arasında ciddi yاخınlaşma baş verir. Bu proses həmdə Cənubi Qafqazda Moskvanın da mövqeyinin güclənməsi üçün tutarı argument sayılıbılır.

Düzdür, müəyyən məsələlərdə Pekin və Moskva arasında fikir aylıqlarının olduğunu demək olsada, dünyadakı qütbleşmeye nisbətdə Rusiya və Çin strateji siyasi nöqtələrdə nəinki toqquşmur, həmdə həmreylilik nümayiş etdirirler. Çinin Gürcüstan vətəndaşları üçün vizasız gediş-gelişə icazə vermesi, istiğfəməye doğru inkişaf eden rəsmi Tiflis və Moskva münasibətlərində də mühüm əhəmiyyətə malik ola bilər. Bu isə sözsüz ki, Cənubi Qafqazda Qərb dəyərlərini möhkəmləndirməyə çalışan

avropanlı diplomatları ciddi şəkildə narahat edir. Çünki Gürcüstanla Çin arasında siyasi, iqtisadi və mədəni əlaqələrin genişlənməsi və gücləndirilməsi Avropanın Gürcüstana təsirini əhəmiyyətli dərəcədə azaldacaq. 2023-cü ilin avqustundan Tiflislə Pekin arasında strateji tərəfdəşliğin əsasının qoyulmasından sonra Qərbin siyasi dairələri Gürcüstanla bağlı siyasetində aktivliyi daha da artırıb. Bura xüsusi Ermənistanın Gürcüstanla strateji tərəfdəşliğə can atması da daxildir.

Son zamanlar Ermənistan-Gürcüstan əlaqələrini ehtiva edən rəsmi və ya qeyri-rəsmi xəbərlərə nəzər yetirək: Xüsusilə, erməni metbuatin yazdıığına görə, İrəvan və Tiflis arasında reallaşan yüksək səviyyəli görüşlərdə və ya telefon danışqlarında daha çox müzakirə edilən məsələlərdən biri də ikinci respublikanın sərhədlerinin demarkasiya-delimitasiyasıdır. İndiki Ermənistanın hakimiyətinə əks qütbə dayanan yerli media ölkənin baş naziri Nikol Paşinyanın müəyyən əraziləri Gürcüstanla güzəşte gedəcəyini yazar.

Söhbət əsasən Ermənistan-Gürcüstan sərhədində yerləşən Cilizə kəndində bitişik ərazilərə gedir.

Tiflis və İrəvan arasındaki bu meyllənməni bir neçə amillə əlaqələndirmək olar. Bunlardan biri bu respublikaların Avropa İttifaqının namizədiyi ilə bağlıdır ki, Brüssel bu məsələdə xüsusi "cañefəsanlıq" göstərir. Al-ni Gürcüstan və Ermənistanın inkişafından da-ha çox Avropanın təhlükəsizlik məsələləri narahat edir. Bu baxımdan da Ermənistanın silahlandırmasının fonunda Tiflisin də proseslərə cəlb - bir tərəfdən İrəvana silah göndərilməsində Gürcüstan ərazisindən istifadə, digər tərəfdən isə Ermənistan-Gürcüstan münasibətlərini strateji əməkdaşlıq müstəvsiçinə çıxarır, gələcəkdə rəsmi Tiflis de Al ölkələrinin istəyinə uyğun olaraq Rusiyaya qarşı mövqə tutmağa vədar etmək kimi məsələlərin həlli Qərb dairələrini ciddi düşündür.

Diqqət edək, son illər inkişaf etməkdə olan Azərbaycan-Türkiyə-Gürcüstan münasibətlərinə nəzər yetirmək kifayətdir ki, rəsmi Tiflisə münasibətdə İrəvanın nümayiş etdiridiyi aktivliyin qarənliq məqamlarını görmək mümkün olsun. Siyasi, iqtisadi, mədəni əlaqələri inkişaf etdirən Bakı-Ankara-Tiflis eyni zamanda hərbi əməkdaşlıq sahəsində də yetərinə ciddi neticələrə nail olublar və bu üç ölkə vaxtaşarı birgə hərbi təlimlər keçirir.

Söz yox ki, bu fakt avropanlıların diqqətindən kəndərda qalmır və qala bilmez.

Deməli, ilk olaraq, Bakı-Ankara-Tiflis münasibətlərini zərbə altına qoymaq üçün Fransa hələ də Azərbaycanla sülh sazişinin başlanmasından müxtəlif formalarda yunanın Ermənistana satıldığı siyahları Gürcüstan üzərindən İrəvana çatdırılmasına nail olur. **Bellidir ki, buna görə Ankara və Bakı Tiflis qarşısında dəqiq cavab tələb edən suallar qoyacaq...**

Diger tərəfdən, hələ də Türkiyəni öz sıralarında görmək istəməyən Al ölkələri Ankara və İrəvan arasında münasibətlərin normallaşdırılmasına nail olunacağına, hətta Ermənistanın Avropaya İnteqrasiyası məsələsində Türkiyənin əhəmiyyətli töhvələr verəcəyinə inam ifadə edirlər. Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz və Gürcüstan böhrəni üzrə xüsusi nümayəndəsi Toivo Klaar Antalya Diplomatik Forumunda panel müzakirəsi zamanı deyib ki, Türkiye və Ermənistanın xüsusi nümayəndələri münasibətlərin normallaşması üçün mühüm addımlar atıblar və biz ümid edirik ki, bu fəaliyyət davam edəcək və konkret nəticələr verəcək. Nəticədə, Cənubi Qafqazda və onun vasitəsilə gərginliyin azaldılması, ticarət və investisiyaların artırılması hər üç region ölkəsinin, eləcə də Türkiyənin rifikasiyini yaxşılaşdıracaq, eyni zamanda, Al üçün aşkar faydalara getirəcək.

Əvvəl 14-cü səhifədə...

Çox hiyləgər bir yanaşmanın doğruduğu sualları gözdən keçirək:

- Gürcüstan Ermənistandan əvvəl həm Türkiyə ilə yüksək əlaqələrə malikdir və Al üzvlüyünə namizəd olmağa can atıb, amma hələ də buna nail ola bil-meyib.

Onda belə bir sual yaranır: özü birlikdən kəndə tutulan Türkiyə necə ola bilir ki, yaxşı əlaqələrə malik olduğu Gürcüstanın Avropa-paya inteqrasiyasında heç bir rol oynamır, amma bu məsələdə Ankara Ermənistən üçün ciddi əhəmiyyətə malik olur?!

Diger bir qarənlıq məqama da diqqət yetirək: Türkiyə və Rusiya arasındakı münasibətlər hamiya bəlliidir.

Avropa İttifaqı rəsmilərinin Ermənistən və Gürcüstanın Avropa-paya inteqrasiyası məsələsində Türkiyənin rolunu xüsusi vurğulamaları həm də Türkiyə-Rusiya münasibətlərini zərbə altında qoymağa hesablanıb.

Bəllidir ki, hazırda Ermənistən siyasi hakimiyəti rəsmi Moskva ilə az qala, konflikt həddinə çatıb. Gürcüstan isə qonşusundan fərqli olaraq, Rusiya ilə münasibətlərini diplomatik yollarla və daha ehtiyatlı şəkildə tənziləmək yolunu tutub.

Bunun fonunda, İravan Tiflislə strateji əməkdaşlıq qurmağa can atır. Həm də Qərbən aldığı silahların daşınmasında Gürcüstan ərazisində istifadə edir. Buna nə da Ermənistən Gürcüstanın nəinki Azərbaycan və Türkiyə ilə, hətta Rusiya ilə münasibətlərinə də xələl getirmiş olur.

Deməli, İravan dolayısı ilə Rusiyani Gürcüstanın Cənubi Osetiya və Abxaziya problemlərini yenidən aktuallaşdırmağa vadar edir. Neticədə, bölgədə təklənən rəsmi Tiflisin Avropanın dediklərini etməsi üçün rıqaqlar işə düşür.

Mümkündür ki, bu gün tələmtələsik silahlanmağa çalışan İravan Tiflislə müzakirələrdə tez-tez toxunduğu delimitasiya-de-markasiya məsələlərini Gürcüstanla münaqişə müstəvisinə də daşımaq haqda düşünsün. Bəleliklə, Azərbaycanla sülh razılaşmasından yayınmağa çalışan Ermənistən həm Azərbaycan, həm də Gürcüstanla münaqişə vəziyyətində qalsın. Bu gün dalana dişən Rusiya Ukrayna mühərbişinin Avropa-sığramaq təhlükəsi aktuallaşsa, Cənubi Qafqazdakı münaqişə ocaqları aktiv

fazaya keçəcək və Moskvanın diqqətini Avropadan daha çox onun üçün xüsusi əhəmiyyətə malik olan Cənubi Qafqaza yönəldəcək.

Bələliklə, Gürcüstan bu gün rastlaşıdı siyasi dalanlardan çıxma bilməyəcək, nəticədə Azərbaycan, Türkiyə və Rusiya ilə daha ciddi problemlər yaşamalı olacaq, ya da ki, Avropadan asılı vəziyyətə düşəcək. Bura həm də Gürcüstanın daxilində siyasi sabitliyin pozulması variantı da daxildir.

Görünən odur ki, İravan strateji tərəfdəşliq qurmaq istiqamətinə də danışqlar apardığı Tiflisi öz ardınca hərbi-siyasi bataqlığa sürükləyir.

Teymur ZAHİDOĞLU
Hərbi-siyasi ekspert
Ordu.az

Ermənistən müdafiə naziri Suren Papikyan martın 6-də İran İslam Respublikasına uğursuzluqla yadda qalan səfər etdi. Lakin qeyd etmək lazımdır ki, İrana səfər iki günlük intensiv Ermənistən-Fransa temaslarından sonra Ermənistən xarici siyasi səfərlərinin "coğrafiyası" baxımından cərəyan edən çoxşaxəli inkişaflar fonunda baş verirdi.

Yeri gəlmışkən, Ermənistən müdafiə nazirinin səfərini paralel olaraq Fransanın Ermənistən-daki səfərinin müsahibəsinin dərc olunması diqqət çeker. Müsahibədə səfir Dekotini qeyd edir ki, Fransanın İranla çoxlu fiqir ayrıqları var, lakin Ermənistən ərazi bütövlüyü və suverenliyi ilə bağlı İranla həmfikirdir. Biz Ermənistən məsələsində Fransa-İran əməkdaşlığının mümkünlüyü və perspektivindən bir il əvvəl, həm prezidentlər, həm də xarici işlər nazirlikləri seviyyəsində Tehran-Paris temasları gedən zaman danışmışıq.

Üstəlik, təxminən bir il əvvəl Fransa Prezidenti Makron Çinə səfər edəndə, İranın xarici işlər naziri de Pekində idi və xarici işlər nazirləri Kolonna ilə Abdullahian arasında görüşü oldu. Üstəlik, görüşün Çində baş tutması diqqət çeker. İran və Fransanın Ermənistən məsələsində həmfikir olması daha geniş kontekstle bağlıdır. Üstəlik, görüşün Çində baş tutması diqqət çeker. İran və Fransanın Ermənistən məsələsində həmfikir olması daha ge-

Fransa-İran danışqlarında Ermənistən necə nəzərdən keçirilir?

niş kontekstle bağlıdır.

Lakin Tehran yaxşı anlayır ki, Ermənistənla six əməkdaşlığı lazımlı olan anda regional sabitliyin pozulması ilə İran üçün çox ciddi çağırış yaratmaq vasitəsi hesab edən Qərb, şübhəsiz ki, indi bu vasitənin həyata keçirilməsinin mümkünüyünü və zəruriliyini nəzərdən keçirə bilər. Üstəlik, geniş mənada Ermənistənən bu məsələdə başqa tərəfdarları da ola bilər.

Ötən gün İran müdafiə rəsmisinin Ermənistənə xəbərdarlıq etməsi də bununla bağlı idi. Belə ki, Ermənistən müdafiə naziri Suren Papikyan Tehrana səfəri çərçivəsində İranın müdafiə naziri briqada generalı Mehəmməd Rza Aştiani ilə görüşüb. İranlı nazir görüş zamanı deylək ki, regiondan kəndara təhlükəsizlik zəmanetləri axtarışı eks nəticə verəcək. Onun sözlərinə görə, təhlükəsizlik arxitekturası regionun özündə formalşmalıdır, eks halda region güclü dövlətlər arasında münaqişə meydəninanın çevrilecək. Təbii ki, bu, Ermənistənən balansı pozduğu üçün edilmiş xəbərdarlıq iddi.

Diger tərəfdən, mümkün əməkdaşlığın hansı dərəcədə inkişafa malik ola biləcəyini söylemək çətin olsa da, bunun hər iki tərəf üçün ən azından Qafqazda Türkiyə-Azərbaycan üstünlüyü-

nün qarşısının alınması baxımından strateji əhəmiyyət kəsb etdiyi olduqca aydındır. Türkiyə-Azərbaycan üstünlüyü təkəf Qafqaz istiqamətində deyil, eləcə də digər istiqamətlərdə həm İran, həm də Fransa üçün böyük strateji çağırış hesab olunur. Lakin çox vacib olan başqa bir hal, şübhəsiz ki, neqliyyat kommunikasiyası məsələsidir.

Fransa Uzaq Şərqi və Mərkəzi Asiya regionunu Avropa ilə birləşdirməyə çalışır və bu əlaqəni, buna görə həmçinin bundan irəli gələn geosiyasi çəkini təmin etmək üçün Parise bunun Ermənistən ərazisini vasitəsilə baş verəməsi lazımdır. Yollar isə ya İrandan, ya da Azərbaycandan Ermənistənə daxil olmalı, daha sonra isə Türkiyədən keçməlidir. Buna görə də, Parisin

Asif CƏFƏROV
Ordu.az

HƏRBİ AND

Nº 10 (1019) 15 mart 2024-cü il,

Haftalık ictimali-siyasi qəzet

Qiyməti : 50 qəpik

...Deyirdi, dünyani gülmək xilas edəcək. Dünyani xilas etməsə də, ən azından ona bir köməkiyi dəyər cək.

Gülmək ən sevdiyi əyləncəsi idi. Onu tanışınlar onu "gülən siması" ilə xatırlayı. Bir də qoçaqlığı, çevikliyi, gözüqara dəlisliyi ilə. Söhbət Zamanın gedir - Zaman Məmmədovdan: Gündüt zəfərində payı olan, Türkiyə Cumhuriyyətindəki döyüş telimlərində göstərdiyi məharətə görə 18 dövətin temsilçiləri arasında birincilik qazanan, Naxçıvanın "N" sayılı hərbi hissənin xüsusi təyinatlısı, eyni zamanda, II Qarabağ döyüşlərinin öncəbəhə təyinatlısı, şəhid və yəzida sadalanacaq daha neçə meqam...

Kəngərli rayon Şəhərtəxti kəndində Zamanın boy-aşa çatdığı evin qapısını döymək üçün çox götür-qoy edirəm. Ürək elemirəm qapını döyməye, sorğu-su etmeye. Bir tərəfdən də qurur duyarım ki, belə igidin qapısının qarşısında dayanmışam, ailəsinini tanımağ, onlarınları dildindən Zamanı tanıtmaga gəlmisəm. Həle adını eşidən, video görüntülərdə tanıyandı onu Milli qəhrəmanımız Yusif Mirzəyevə bənzərdirdim. Ele bu səbəbdən birinci ondan (həle yazacaq minlərlə belə mərd oğullarımız var) yazmaq istədim. Onu tanımaq və tanıtmak istədim. Şəhid evinin qonağı olub "Onu layiq olduğu kimi oxucularına təqdim edə biləcəyəm?" suali da düşündürmür desəm, səmimi olmaram. Belə düşünsəm də, mütləq cəsəret toplayıb, şəhid evinin qapısını döyürem... Sizi Zaman haqqında aldığım müsbət həbət ilə baş-باşa buraxıram...

Günnütlə başlanan zəfer yolu...

Habil Məmmədli (şəhid atası). Söhbətimizə ne mən başlaya bilərim, nə də şəhid atası. Otağa çökmüş sakitlikdən sonra: - 1995-ci ilin 3 avqustunda dünyaya geldi. İlk vaxtlar çox balaca, çəlimsiz usaq idi. Zamanın adını özüm qoymuşdum. Bir dəfə məne seual verdi ki, ata, ad sevərən nə düşünüb Zaman adı verdin mənə? Dədim, ay oğul, istəyirmə ki, geleckədən eleyi oğul olanə ki, adının mənası öz heyat və fəaliyyətin iləsəlşəsin, bütün zamanları ehət etsin. Zaman durduqca sən də zamanın fönqündə dayananas. Ele de oldu. Zaman zamanın fönqündə dayanmağı bacardı. Onun igidiyi burada hamiya məlum idi. Heyətde özünü idman kompleksi düzəltmişdi. Idmanla məşğul olurdu. Heç nədən qorxmazdı. Hey deyərdi hərbçi olacağım. Düşmənin vuran əllərini kəsəcəyəm. Gündüntə gedən zaman bize dedi ki, Bata-bata telime gedirəm. Üç gün xəber ala bilmedik. San demə, 3 gün mühəsirədə olub özünü gizlədib, amma işini bacarıb, koordinatları müəyyən edib bizim tərəfə ötürmüdü. Evə geləndə, Gündüntə sevincini paylaşımda dedi ki: "Qarabağda gedəcəyəm, hiss edirəm. Bir naxçıvanlı kim ayağım deyəcək ona torpaqlara. Sonda arzuma çatacam" (arzusun torpaqları qaytarıb şəhidliklə dönmək idi). Həmin gün usaqlıq dostu Pənahla birgə gedirdi telime. Daha doğrusu, biz təlim bilirdik. Çünkü elə demişdi bize. O qədər möhkəm, iradeli oğul idi, dövlət sırını elə möhkəm saxlaya bilirdi ki, öz ailə-

sine belə məlumat verməzdi. Birce onu dedi ki: "Ata, o ala-bula yoldunu Pənah qurban deyirəm, kəsərsini qayğından". Dədim belkə zərafat edir. Bu gün öyrənmişəm ki, zərafat deyilmiş, Pənah yaralıdı və biz də onun qayıtdığı gün həmin yoldunu kəsəcəyik. Zamanın arzusunu yerinə yetirəcəyik.

Zamanı gələcək, "igid olacaqsan" deməkdir...

Gülçin Allahverdiyeva: (riyaziyyat müəllimi): - Zamanın məktəb xatirələri çoxdur (məktəb şəkillərini baxabaxa söhbət edirik). Çox fərqli usaq idi. Hamidən seçilirdi. Deyəndə dəslərini daha yaxşı oxu, müəllim ol, Zaman. Deyirdi, müəllim olsam, düşməni ödürüb bilerəm heç? Mən hərbçi olacam. Mübariz İbrahimova xüsüsü

enerji verib (Döyüş yoldaşları etiraf edir). Hələ şəhid olmamışdan 3 gün qabaq zəng vurmuşdu mənə. O biri tərəfdən gülə səsləri susmurdur. Dədim, Zaman, hardasdan? Dedi bacı, toydu burada. Şəhəlik edirik. Xəbərləri Ali Baş Komandanımızdan alırsınız (Şuşaya ilk Zamangil girmişdi keşfiyyata). Dədim, ay qardaş, de, vallah ki-məsə bir söz demərem. De, qoy man de bilim. Üstüme hırslındı ki: "Olma. Orada da paylaşmanın oradan-buradan duyduğumuz məlumatları". Dədim, bacın qurban, arxada ol, ön cəbhədə getmə barı. Güldü, dedi: - mənə yaraşmadım. Elə son danışığımız onda oldu. He, bir de ölümündən qabaq dostu Rahib (en ürkəli onu bilir) yığıb deyir ki: "Mənim üç yerde bayrağım var. Öz bayraqları (birini Türkiyədə

də məhəsirədə qaldıq. Zaman 10 nəfərlik heyət ilə bizi axtarış tadı. Tapanda qeyri-ixtiyari, Zamanı möhkəməcə qıcaqlaşdıq. Ətrafdakı düşmən hıyəsini unutduq. Silahdaşlarının suçət və bacarığı düşmən məhsisini yarmağı asanlaşdırıldı. Zaman o qədər çevik idi ki, heyətə birlikdə o, artı Qırmızı Qaya, Azix, Tüg, Büyük Tağlar, Zogalbulaq və digər erazilərə gedib koordinatları öyrənib, düşmənin hərbi texnikalarının olduğu yerləri müəyyən etmişdi. Keşfiyyat zamanı düşmən başşının üstünü kəsdiirdiyi üçün çıxa bilmirdik. Nəticədə 5 nəfərlik birlikdə 4 gün torpağın altında qalmalı olduğunu. Və nəhayət, hava şəraitinin dəyişməsi işimizi asanlaşdırıldı. Beləlikle, mövqelərimizi möhkəmləndirdik. Anar Əliyev bizim komandır idi. O, şəhid olandan sonra Əlimirzə Sadıqov bize rəhbərlik etdi. Komandırımız yaralanarken Zaman onu ciyinə alıb döyüş bölgəsindən uzaqlaşdırıldı. Və həmin komandır hazırda xəstəxanadır. O deyib, ayağa duran kimi gedib Zamanın ailəsinə tapıb anasının əllərindən öpeçəyəm ki, elə cəsəretli oğul böyüdüb. Türkiyədə telimde olanda da fərqlənmən, çevikliyinə görə təltif olunmuşdu. Güle-güle dəsədə videovar. Zamanla ayrılığımız onun ölümündən üç gün qabaq məni xəstəxanaxa aparanda oldu. Vəziyyətim yaxşı olmuşadı üçün xatırlaya bilmirəm, necə sağollaşdıq.

İlk ayaq basıldığı Qarabağ torpağı Zamanı unutmayacaq!

Yusif Tağızadə (son analarına qədər yanındakı olan döyüş yoldaşı. Telefonla əlaqə saxlayırıq. Zamanın adını çəkən kimi bir az duruxur, sonra sözə başlayır): - Zaman igid oğlan idi. Cox cəsərli, qorxmaz idi. Şuşa ərazisində ayağında yaralandı. Yanında bir mən, bir də başqa döyüşü yoldaşı vardi. Nə etdiyse, qanı dayanmadı. Elə yerəydi ki, kömək çağırmaq mümkün deyildi. Cox qan itirdi. Heç ne demədi. Eləcə üzündə şəhədlik işığı, nurlu təbassümü vardi. Sanki hazır idil vidalışmağa. Gözlerindəki qürur ifadəsi əyliməzlək simvolu idi. Əsl vətən-pərvər naxçıvanlı, casus Azərbaycan oğlu, Şuşa torpağına ayaqları dəyen qəhrəman kimi özünü apardı onun saniyelerde de... Ve şəhid olaraq ebediyəyyətə gəvusdu. Zaman bu Vətən mühərribəndə ordumuzun həlledici qəlebələrə imza atan xüsusi təyinatlılarından, düşmənə aid keşfiyyat silahlərini komandanlığımıza zamanında və düzgün çatdırın veren əsas döyüşüldən idi. O mütəddəs torpaqlarda ilk yeri, addım atan, qəlebəni çalıb oynamaqla əsl bayram kimi qeyd edən (videogörüntü var) naxçıvanlıları dəndəndi Zaman. Şuşa qəlebəsinə ilk qeyd edən Mübariz ruhu igidlərimizdəndi. Arzusuna oynaya-oynaya, güle-güle tələsən könülərin qəhrəmanlığıdır o. Tarix, zaman bizim igid Zamanımızı unutmayacaq, xalqımız onun haqqında hemişi qururla, minnətdərliqlik söz açacaq! Xilaskar qəhrəman kimi ayaq basıldığı Qarabağ torpağı şəhid Zamanı daima məhəbbətə xatırlayacaq!

Azərbaycan
Respublikasına
xidmətimlə
fəxri edirəm!

Şəhid ruhu gülən Zaman

məhabətli vardi. Özüne ideal seçmişdi onu. Deyirdi, onun kimi mən də bir batalyon ermənini məhv edəcəyəm. Hər dəfərinin də içine bayraq şəkli yığışdırıldı. İndi başa düşürəm ki, o, Vətəni necə də mardəcsinə sevirmiş. Elə usaqlıqdan deyirdi, şəhid olacam. Bir payım olsun torpağında. O, bunu biliirdi (Qəherlənərək eləvə edir). Gündüt qələbesində onu ziyarət edib təbrik edən birinci gətirirəq qol saatını göstərdi mənə. Dedi, bilirsiniz, müslüm, məlum, bu, nedir? Güldüm, dedim: - Səfat. Dedi: - Yox, bu, sadəcə saat deyil. Bu, Ali Məclis Sədrinin bize göstərdiyi etimadı, inamı. Zamanı gələcək, "igid olacaqsan" deməkdir. Mənəsi çoxdur. Deyəri başqadır. Fəxrdir.

Beləcə hər şeyin dəyərini, qiymətini bilən oğul idi Zaman.

Döyüşə gedəndə gülər igidlər...

Pərəz Bayramova (bibisi qızı): - Eh, Zaman haqqında danışmağa sözümüz çoxdur. Uşaqlıqdan bir böyükmiş. Fədakar, ailəcanlı idi. Ailede kimse tapılmazdı ki, onu sevəsim. Deyib-gülən oğlan idi. Döyüşdə bütün kadrlarda gülüb. Hər kəsə müsbət

təlimdə 18 dövətin arasında iştirakında birinci yeri qazandığına görə təqdim etmişdilər, ikisini də özü almışdı) örtərələr üstüme, döyüş biçağından də ehemmən yerdəyirdən. Onu da anama verənən yaşıdar saxlayar, paltarının altında isə hərbi formada gülən şəklim var. Onu böyütürsəniz, Hami görüsün ki, men gülə-gülə şəhid oluram. Fəx edərsiniz ki, siz şəhid qarşılıyarsınız. Arzuma çatıram, qardaş", - deyir və Rahiblə son danışğını bu cür bitirir.

Mühasirədən Zamanı
qurtuldug...

Mirhəşim Seyidov (döyüş yoldaşı, mərmi sesindən etşitən qabiliyyətini itirib): - Bir getdik döyüş bölgəsinə. Hadruṭu azad etməklə başladıq. Əvvəlcə üzərimizə gələn rakətlərdən qorunmaq üçün sürünə-sürünə (döyüş taktikası) gedəndə Zamanı aşağı endire bilmirdik. Dik gedirdi, hər kəsə ruh yüksəkliyi verirdi. Heç vaxt unutmayacağım bir epizodu danışım size. 50 nəfərlik heyətə saatlarla Axullu kəndi (Xocavənd rayonu) istiqamətin-

Türkan HÜSEYNLİ